

L'avaluació del procés formatiu d'un assessorament

Carme Albaladejo, Adolfo Ariño, Antoni Giner,
Beatriz Jarauta, Joana Puig, Oscar Puigardeu i
Cecília Urquizu

Coordinació:
Francesc Imbernon

Informe final | Juny, 2007

UNIVERSITAT DE BARCELONA

L'avaluació del procés formatiu d'un assessorament

Informe final

Juny, 2007

Equip de treball:

Francesc Imbernon (coordinador)

Carme Albaladejo

Adolfo Ariño

Antoni Giner

Beatriz Jarauta

Joana Puig

Oscar Puigardeu

Cecília Urquizu

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, compresos la reprografia i el tractament informàtic i la distribució d'exemplars mitjançant lloguer o préstec públics, resta rigorosament prohibida sense l'autorització escrita del titulars del "Copyright", i estarà sotmesa a les sancions establerts a la Llei.

ICE. Universitat de Barcelona
Pg. Vall d'Hebron, 171. Edifici de Migdia. 08035 Barcelona
ISBN: 978-84-691-9884-1
Dipòsit Legal: 17663-2009
Disseny i maquetació: Layout Disseny
Imprès: Intercrom

ÍNDIX

1. Introducció.....	7
2. Què és l'assessorament a centres?	9
3. Què entenem per tutoria?.....	11
4. L'assessorament a centres en tutoria	12
a) Què es l'assessorament a centres en tutoria?	13
5. Decisions metodològiques.....	14
a) La recerca qualitativa.....	14
b) El nostre estudi de casos: l'estudi de casos múltiples	15
6. Definició de categories i instruments.....	17
a) Categories.....	17
b) Instruments	20
7. Treball de camp.....	26
a) Disseny i desenvolupament del treball de camp.....	26
b) Continguts i criteris del treball de camp	26
c) Enfocament metodològic.....	26
d) Informants clau.....	26
e) Instruments	27
f) Estratègies d'anàlisi de dades.....	27
g) Temporització	27
h) Limitacions	28
i) Anàlisi de dades.....	29
j) Resultats.....	29
8. Conclusions	40
9. Propostes de millora en els assessoraments en acció tutorial.....	42
10. Referències bibliogràfiques.....	44
11. Annexos.....	47

1. INTRODUCCIÓ

La present avaluació, duta a terme a l'ICE de la UB, sobre el programa d'assessorament en tutoria emmarcat en els programes de formació permanent del professorat, pretén assolir un objectiu no únicament centrat en els resultats, sinó també en els processos d'aquesta modalitat formativa. La formació en tutoria utilitza uns determinats recursos per obtenir uns resultats. L'avaluació ens pot ajudar, doncs, a millorar aquesta relació recursos-resultats tot identificant punts de millora.

L'avaluació que hem dut a terme hem pretès que sigui:

- Pertinent; és a dir, que doni informació sobre aquells factors que ens interessin i sobre els quals es pot incidir per millorar.
- Pròxima; és a dir, amb la participació de tots els agents afectats.
- Pactada; ja que una avaluació per sorpresa pot generar resistències. Òptimament, l'avaluació s'ha de pactar al mateix temps que el disseny del programa amb els agents que hi participin.
- Pedagògica, que vol dir l'avaluació del procés formatiu; és a dir, l'adequació d'objectius, la coherència metodològica, l'elecció de continguts, la tasca docent de l'assessor, etc., i els aprenentatges obtinguts pel professorat. Aquí avaluem el programa i el destinatari.
- De la qualitat del programa, bàsicament que confirmi que l'anàlisi de necessitats era correcta, que els objectius formatius són coherents amb els objectius organitzatius i el diagnòstic de necessitats, que els processos formatius s'adeqüen als objectius, que els continguts de l'assessorament són congruents amb el nivell previ d'assistents i que es comprovi la qualitat didàctica de l'assessor.
- Una avaluació d'impacte que ens ha d'informar de la incidència del programa formatiu en els processos i resultats dels centres.

L'avaluació del programa de formació sobre tutoria de l'ICE de la Universitat de Barcelona s'ha fet mitjançant la metodologia d'estudi de casos múltiples.

S'ha escollit aquest enfocament perquè se centra en la perspectiva que tenen els usuaris del programa que s'ha d'avaluar. Es preocupa per l'opinió que tenen sobre el programa en el qual estan implicats. El seu objectiu és apropar el programa formatiu als beneficiaris; és a dir, millorar la comprensió que en tenen. La pregunta clau que ens hem fet és: què sembla el programa als diferents actors participants en la formació?

Ens ha interessat conèixer la satisfacció dels usuaris en el programa; és a dir, l'opinió que en tenen, la influència, l'impacte o la repercussió del programa en la seva pràctica professional.

Per portar a terme l'avaluació d'aquesta modalitat formativa basada en l'assessorament sobre la tutoria, ens hem decantat per un model d'avaluació centrat en l'usuari, responant a la pregunta: «què volem avaluar?», per posteriorment conèixer tot el programa i les parts que el conformen (part descriptiva, general i específica), i concloure amb l'emissió d'un judici de valor. S'han uti-

litzat tres fonts d'informació bàsica a l'hora de portar a cap l'avaluació continuada, dinàmica i sobre la totalitat del programa:

1. Els antecedents (elements previs a l'entrada de l'assessor al programa).
2. La transacció (relacions, compromisos i trobades que el professorat té dintre de l'assessorament).
3. Els resultats (els efectes o l'impacte de l'assessorament).

Per mitjà d'aquestes tres dimensions temporals, valorem si els propòsits plantejats pel programa de formació s'han complert o no (anàlisi de congruència) i en quina mesura aquest compliment o incompliment es deu a factors contingents al programa o a situacions prèvies al mateix programa (anàlisi de contingència).

Posteriorment a aquesta fase, en el transcurs de l'avaluació del programa de formació, hem tingut en compte una sèrie de qüestions metodològiques i ens hem anant decantant per les opcions que més s'ajustaven a l'avaluació que hem volgut dur a terme. És a dir, es va configurant i definint l'avaluació a mesura que se seleccionen entre les diferents alternatives, que podem agrupar en cinc components. És a dir, l'avaluació s'ha anat configurant i definint a mesura que se seleccionaven les diferents alternatives.

1. Hem fet una avaluació interna, ja que l'avaluador que la du a terme formarà part del programa que s'avalua (ICE).
2. Hem fet una avaluació formativa, ja que s'utilitzarà per anar modificant elements del programa per convertir-lo cada vegada en un programa més eficaç.
3. Hem optat per una avaluació de tipus global, ja que avaluarem totes les parts del programa i el programa mateix com a unitat.
4. L'enfocament conceptual paradigmàtic ha estat qualitatiu, però hem utilitzat també recollida de dades quantitatives. Així, hem utilitzat com a instruments d'avaluació l'entrevista individual i grupal (focus grups o grups de discussió) en profunditat, l'anàlisi de materials, l'observació i també el qüestionari per a usuaris del programa.

La finalitat d'aquest treball és suggerir millores als protagonistes de l'acció (assessors) amb la finalitat de millorar algunes parts de l'assessorament sobre la tutoria i, mitjançant això, del conjunt d'altres assessoraments. En saber el que succeeix, es poden efectuar canvis en el que es fa i també en el programa de l'ICE. Els canvis poden plantejar-se en diversos nivells: en les pràctiques professionals, en les actituds, en les concepcions i en les situacions i les estructures que les contenen. N'hi ha alguns que es poden exigir immediatament i d'altres que necessiten un temps considerable.

2. QUÈ ÉS L'ASSESSORAMENT A CENTRES

La formació permanent i especialment en la modalitat d'assessorament s'ha de basar en una reflexió dels subjectes sobre la pràctica docent, de manera que els permeti examinar les teories implícites del professorat, els seus esquemes de funcionament, les actituds, etc., i que es dugui a terme un procés constant d'autoavaluació que orienti el camí cap al desenvolupament tant personal, com professional i institucional. L'orientació cap a aquest procés de desenvolupament professional exigeix un plantejament crític de la intervenció formativa i unes modalitats que permetin una anàlisi de la pràctica educativa des de la perspectiva dels supòsits educatius, ideològics i actitudinals, que en són la base. Això implica que la formació permanent s'ha d'estendre (més enllà de la necessària formació científica i psicopedagògica) al terreny de les capacitats, habilitats, emocions i actituds, i s'han de qüestionar permanentment els valors i les concepcions de cada professor o professora, i de l'equip col·lectivament.

Avui dia tenim un seguit d'evidències a tenir en compte en la formació del professorat (vegeu, per exemple, Fullan, 1991; Ainscown i Hopkins, 1994; Unesco, 1995; Bolívar, 2000):

1. Millorem quan aprenem a analitzar la nostra realitat de manera diferent, quan fem servir noves tècniques, etc.
2. La formació ha de desenvolupar una reflexió teoricopràctica sobre la mateixa pràctica mitjançant l'anàlisi de la realitat, la comprensió, la interpretació i la intervenció sobre aquesta.
3. El canvi és el resultat d'un procés i no un fet puntual.
4. El canvi implica generar una revisió d'allò que sempre havien fet servir i posa en crisi l'autoconcepte professional. S'ha de pensar que la formació és el desenvolupament personal, professional i institucional del professorat, de manera que es potenciï una tasca col·laborativa per transformar la pràctica des de la pràctica.
5. És important situar el canvi en un projecte de millora dissenyant modalitats que permetin la unió de la formació a un projecte de treball del centre, una formació en el lloc de treball on es donen les situacions problemàtiques, una «formació des de dintre».
6. És imprescindible l'intercanvi d'experiències entre iguals.
7. El canvi en el professorat és lent i no lineal, ja que és un canvi de cultura professional.

Per tant, l'assessorament pot ser un recurs formatiu per ajudar a assolir una millora en els centres. Les característiques bàsiques d'aquesta modalitat de formació són:

- Sorgeix d'una demanda feta pels professors i centres partint de les seves necessitats, creant una cultura de treball en col·laboració entre el professorat.
- Es du a terme al mateix centre o en contextos similars.
- Hi ha un treball conjunt en la planificació, execució i avaluació de la formació entre el professorat participant i l'assessor. L'assessorament constitueix una tasca col·lectiva.
- Ha de tenir un cert impacte al centre (innovació institucional en l'equip docent) més que un impacte personal.

També hem de dir que l'assessorament a centres ha d'anar acompanyat d'altres aspectes, com ara: donar suport al professorat mitjançant recursos, dotar de més autonomia els centres, que la institució educativa tingui un conjunt de normes assumides de manera col·legiada i en la pràctica, que l'Administració doni suport als esforços del professorat per canviar la seva pràctica possibilitant modalitats alternatives i permetent desenvolupar la imaginació i creativitat.

Un assessorament en centre, en el context que parteixi dels problemes del professorat, durant un temps no gaire curt pot contribuir a fer que maneres noves de treballar i innovar s'introdueixin en la pràctica educativa.

3. QUÈ ENTENEM PER TUTORIA?

En els centres educatius hi ha dues realitats que es poden constatar, una és la diversitat d'alumnat que tenim a les aules, a causa de múltiples factors, com ara la varietat de valors de la societat, la nova realitat familiar, la complexitat laboral, la dificultat en les relacions, etc.; i l'altra realitat que s'observa és la creixent necessitat de referents que tenen els alumnes. En definitiva, hi ha la necessitat que alguna persona els guiï en el seu desenvolupament personal, social i formatiu/laboral, i també a les seves famílies. La tutoria és un espai privilegiat per treballar aquestes qüestions i la figura del tutor, el responsable de portar-ho a terme, en totes les tasques que això implica.

Entenem el paper del tutor com la persona que acompanya en el creixement de cadascun dels seus alumnes, que els orienta i modela per treure'n el millor que puguin tenir a partir del lideratge natural que el docent exerceix a l'aula. Els infants i els joves no creixen sols, tots evolucionem gràcies a les experiències que ens anem trobant al llarg de la vida, i de les reflexions que les persones importants i significatives del nostre costat ens fan.

Ser tutor vol dir implicar-se a buscar la manera més adient per ajudar que l'alumne se superi i pugui créixer; en definitiva, modelar l'alumne en el seu camí evolutiu per encaixar en la societat. Ara bé, amb la nova realitat de les aules, això no és fàcil i comporta un nou perfil professional, ja que ser tutor vol dir ser un professional de l'educació, tasca molt diferent de la de ser un professional de l'ensenyament.

Com en totes les coses, no es neix ensenyat, tampoc per fer de tutor. Moltes vegades es fa el que s'ha vist fer, es reproduïxen models dels professors de la nostra adolescència, models que s'han vist a casa o models que ha explicat algun company, etc., però la majoria no ha fet cap formació específica prèviament i, per tant, ha après per intuïció, per imitació i per experiència.

Si analitzem la quantitat de coses que ha de fer el tutor, ens trobem que ha de treballar en cinc àmbits:

1. l'alumne,
2. el grup classe,
3. la família,
4. l'equip docent/equip directiu i
5. els serveis externs.

Cadascun d'aquests àmbits té les seves complicacions i gratificacions. També, per afrontar amb seguretat i tranquil·litat la seva tasca tutorial, el tutor ha de dominar els aspectes següents:

- normativa,
- evolució de les persones,
- conductes disfuncionals,

- comunicació
- eines TIC
- prevenció de conductes de risc
- ensenyament de la capacitat de raonar
- dinamització de grups
- gestió de la convivència
- orientació en l'aspecte més ampli de la paraula
- relacions amb la família
- relacions amb l'equip docent
- relacions amb EAP, EAIA, CSMIJ, els serveis socials, etc.
- gestió de les pròpies emocions
-

Per tot aquest paquet de competències que es demana a un tutor per gestionar un grup, considerem important saber quin impacte té la formació o les accions formatives que es fan als centres, ja que el repte que té avui en dia la tutoria és molt gran.

4. L'ASSESSORAMENT A CENTRES EN TUTORIA

TIPUS	DURADA	PARTICIPACIÓ	DESCRIPCIÓ	AVALUACIÓ
ASSESSORAMENT EN TUTORIA	Formació dins del curs escolar. Hi ha l'opció de fer un segon curs per tal d'implementar les activitats que surtin de l'assessorament. Normalment té una durada de 20 h presencials i 10 h de treball personal aplicat a l'aula (20+10).	Tot el claustre o una part significativa. Excepcionalment s'accepta la participació de personal extern al centre educatiu (per exemple: EAP, LIC, educador de carrer, etc., que intervé en el treball del centre.	Han de respondre a un projecte clar que hagi sortit, si pot ser, del claustre mateix. El projecte ha de ser acordat entre l'equip de professorat i el formador, en una reunió prèvia a l'inici de la formació. Se sol treballar a partir de metodologies participatives, vivencials i de reflexió sobre la pràctica, aportant noves estratègies de treball. Es demana que el professorat del centre dugui a terme un treball intern complementari, a més de les hores presencials del formador.	L'avaluació es fa a partir de tres paràmetres. a) una anàlisi que fa el formador, valorant el procés dels ítems establerts b) una anàlisi que du a terme el claustre, valorant el procés a partir dels ítems establerts c) el seguiment del pla de formació de zona.

a) Què es l'assessorament a centres en tutoria?

Es produeix una coincidència generalitzada a l'hora de considerar la tutoria com una activitat principal i prioritària en el procés educatiu i hauria de ser una activitat i peça fonamental per al progrés educatiu. És per això que té vital importància l'assessorament a centres en tutoria com una acció formativa, sense obviar la resta de components de la tutoria.

La durada es pot concretar en deu sessions d'assessorament entre l'assessor i l'equip docent i els participants. La intervenció ha de ser de vint hores presencials i deu de treball personal aplicat a l'aula (20+10) durant un curs com a màxim, encara que hi hagi l'opció de fer un segon curs per tal d'implementar les activitats que surtin de l'assessorament, prèvia justificació.

Aquest tipus d'assessorament s'adreça a tot el claustre o a una part important del claustre i excepcionalment s'accepta que hi participi personal del centre. S'ha de produir una integració de l'assessorament en la funció docent, tot professor hi està implicat, independentment que tingui assignat un grup o no.

Per tant, en l'apartat de la descripció, aquest assessorament en tutoria s'hauria d'ajustar als paràmetres següents, recordant la importància d'aquesta acció com a projecte de centre i una implicació i formació del professorat del mateix centre.

- Han de respondre a un projecte clar que hagi sortit, si pot ser, del mateix claustre.
- El projecte, l'ha d'acordar l'equip de professorat i el formador, en una reunió prèvia a l'inici de la formació.
- Se sol treballar a partir de metodologies participatives, vivencials i de reflexió sobre la pràctica, aportant noves estratègies de treball.
- Es demana l'elaboració d'un treball intern complementari per part del professorat del centre, a més de les hores presencials del formador.

L'avaluació es fa a partir de tres paràmetres.

- una anàlisi que du a terme el formador, valorant el procés dels ítems establerts, que s'afegeix a un annex al final del document (annex1);
- una anàlisi que porta a cap el claustre, en què valora el procés a partir dels ítems establerts, que s'afegeix en un annex al final del document (annex 2), i
- el seguiment del pla de formació de zona.

Durant el procés de detecció de la formació, el centre ha de precisar i concretar la temàtica i els objectius del treball que es durà a terme. També s'ha de fer una relació del professorat que hi està implicat i cal pactar el nombre de sessions necessàries amb el formador de l'assessorament.

5. DECISIONS METODOLÒGIQUES

5.1. La recerca qualitativa

Les decisions metodològiques preses en aquesta recerca responen fonamentalment a tres criteris: l'objecte d'estudi (fenomen de naturalesa social), les nostres intencions substancials com a investigadors i investigadores (comprensió d'una realitat educativa) i els nostres propis supòsits epistemològics i teòrics. Prenent com a referència aquest tres criteris, hem dut a terme una recerca de caràcter qualitatiu intentant arribar a la comprensió i interpretació de les accions i significats dels agents que intervenien en la realitat que era objecte d'estudi.

El paradigma qualitatiu —conegut també com a paradigma interpretatiu, fenomenològic, naturalista i humanista— pretén substituir les nocions científiques d'explicació, predicció i control del paradigma positivista per les nocions de comprensió, significat i acció. Penetra en el món personal dels subjectes i cerca l'objectivitat en l'àmbit dels significats utilitzant com a criteri d'evidència l'acord intersubjectiu en el context educatiu (Latorre, Del Rincón i Arnal, 1997). Des d'aquesta perspectiva, la realitat es constitueix no només de fets observables i externs, sinó també de significats, símbols i interpretacions construïts pel subjecte mateix en interacció amb l'entorn.

Veritablement, pensem que les pràctiques humanes només es poden fer intel·ligibles a través de la comprensió dels significats que els seus autors fan servir per donar sentit. Per això, la recerca qualitativa es caracteritza per ser una recerca de les idees i dels significats inherents a l'individu mateix. En aquest cas, la construcció de la teoria es processa a partir del mateix terreny i a través de les veus i actes dels subjectes que hi estan implicats. A més, la recerca qualitativa rebutja actuar sota els models de les ciències exactes, fugint de la preocupació de la quantificació o de la generalització i prenent com a objecte d'estudi opcions i significats humans, no sempre visibles o explícits a la vida quotidiana. En aquest sentit, des d'aquest tipus de recerca hi ha una preocupació pels significats locals, una necessitat d'adquirir un coneixement específic inherent a una pràctica concreta. És per això que la comprensió és la finalitat principal de la recerca qualitativa, però també ho és el canvi i la presa de decisions, aspectes que, en darrer terme, es dirigeixen a la transformació i millora de la realitat i dels agents educatius.

Prenent com a referència aquestes idees inicials, la nostra recerca s'ha caracteritzat pels trets següents:

- Hem seguit un procés deductiu inductiu. En l'apropament al camp vam partir dels nostres supòsits, però l'estudi i l'anàlisi de les dades ens han aportat nous conceptes i apreciacions.
- Ha estat una recerca holística en la qual hem pres la realitat com un tot, prenent múltiples variables de referència i fent servir diversos instruments de recollida de dades.
- Ha estat ideogràfica en tant que hem tractat de comprendre les diferents perspectives individuals sobre la temàtica d'interès.
- És una recerca que es caracteritza per ser contextualitzada i oberta, és a dir dirigida fonamentalment a la comprensió de l'acció en el seu propi context, tenint en compte l'espai i temps en els quals es van produir les accions d'assessoria en tutoria.

5.2. El nostre estudi de casos: l'estudi de casos múltiple

L'estudi de casos és un dels mètodes característics de l'enfocament qualitatiu. És un tipus de recerca adequat per estudiar un cas o situació en profunditat i en un període relativament curt de temps. De fet, l'estudi de cas no deixa de ser una descripció exhaustiva, intensiva i holística d'una entitat singular, d'un fenomen o unitat social.

Els estudis de casos es caracteritzen per ser particularistes, descriptius i heurístics, i es basen en el raonament inductiu perquè fan servir múltiples i variades fonts de dades (Pérez Serrano, 1994). La rellevància d'aquest mètode es troba en el fet que permet centrar-se en un cas o situació concret i identificar els processos interactius que el conformen (Walker, 1982. A: Latorre, Del Rincón, Arnal, 1997).

Per a Walker (1983), l'estudi de cas és l'examen d'un exemple en acció. Comporta la recollida selectiva d'informació de fets, situacions, intencions i valors i permet a l'investigador captar i reflectir els elements que donen significat a una situació. Emmarcat en l'enfocament ideogràfic, l'estudi de cas pretén estudiar la realitat a través de l'anàlisi minuciosa de les variables que componen aquesta realitat i de la interacció existent entre elles i amb l'entorn.

Justifiquem l'elecció d'aquest mètode de recerca prenent com a referència les propietats essencials de l'estudi de casos, assenyalades per Merriam (1988). La recerca proposada respon a un estudi de caràcter particularista; és a dir, a través de la mateixa recerca preteníem conèixer i comprendre una situació concreta, en aquest cas l'impacte de la formació en matèria de tutoria en quatre centres educatius. És descriptiu perquè busquem fer una descripció rica i densa del fenomen objecte d'estudi. Així, amb aquest informe busquem descriure i donar a conèixer aquells canvis generats en el professorat i en els centres després d'haver participat en una acció formativa d'assessoria en tutorització. I finalment és heurístic en tant que se centra a comprendre una realitat concreta i per tant ofereix nous significats sobre aquesta realitat.

Hi ha diferents tipus d'estudis de casos en funció de l'objecte d'estudi o del tipus d'informe que es redacti. Concretament, la present recerca es tracta d'un estudi de casos múltiple, format per una mostra intencional de cinc escoles, tres de primària i dos de secundària. La mostra ha estat polietàpica segons els indicadors següents:

Escola	Nom de l'assessorament, codi i nom del formador	Ajustament entre la demanda i la proposta final	Nombre d'assistents i %	Etapa	Urbà o rural	Territori	Línies	Hores de formació	Home o dona	Escola pública o concertada	Implicació real de l'equip directiu?
1. CEIP	L'acció tutorial	Petit ajustament dels continguts	8	Inf. i prim.	Rural	Penedes	Una línia per cicle	15	Dona	Public	Proposta del claustre assumida per l'equip directiu
2. CEIP	Revisió i millora del pla d'acció tutorial del centre	No	14	Inf. i prim.	Urbà	St. Feliu de Llobregat	Una línia per curs	15	Home	Public	Proposta de l'equip directiu assumida pel claustre
3. Primària i secundària	L'acció tutorial	No, però es va insistir en la disciplina	36	Inf. i prim. i sec.	Urbà	St. Feliu de Llobregat	Tres línies per curs: prim. ESO 2 baix.	15	Home	Concertat	Proposta de l'equip directiu assumida pel claustre
4. CEIP	Acció tutorial i resolució de conflictes	No	14	Inf. i prim.	Urbà	Castelldefels	1 línia per curs	20	Dona	Public	Proposta del claustre assumida per l'equip directiu
5. Secundària	Pla d'acció tutorial. Dinamització	Es treballen els continguts a partir del PAT del centre	16	Sec.	Urbà	Prat de Llobregat	2 línies per curs	20	Dona	Concertat	Proposta de dos mestres a l'equip directiu i assumida pel claustre

La descripció de les escoles escolliades és la següent:

ESCOLA 1

Entorn rural, prop de Vilafranca, amb la indústria com a activitat principal.

Escola municipal que acull alumnes de tot el municipi, amb un 20% de magrebins. El 60% del professorat és nou. Nivells d'aprenentatge diferents i petits conflictes comportamentals. Nivell socioeconòmic mitjà. Els pares estan bastant implicats en l'AMPA, excepte les famílies marroquines.

ESCOLA 2

Entorn urbà, es tracta d'una ciutat mitjana. Barri de treballadors, la majoria immigrants de la resta d'Espanya que van venir a Catalunya als anys seixanta i setanta. La llengua vehicular de les famílies és el castellà, encara que els nens i nenes de l'escola parlin també català. El nivell socioeconòmic de la major part dels alumnes es mitjà, encara que hi hagi famílies amb mancances econòmiques i desestructuració social. Les famílies són estructurades, encara que cada vegada més hi ha situacions monoparentals. L'escola té bona relació amb les famílies i hi col·laboren bastant.

ESCOLA 3

Entorn urbà. Es tracta d'una ciutat mitjana. Escola concertada No tenen nouvinguts. Nivell socioeconòmic mitjà. Famílies de tots tipus: tradicionals, amb pares separats i monoparentals. Poca implicació dels pares.

ESCOLAR 4

Entorn urbà. S'ubica en una ciutat petita. Tipus social: emigració castellana, centreeuropea i nord-africana. El 50% del professorat és nou. Baix nivell socioeconòmic amb dificultats econòmiques. Dificultats a l'hora de parlar i escriure en català. Hi ha bona relació amb la gent del barri i bona predisposició del pares de l'AMPA.

ESCOLA 5

Entorn urbà. Es troba en una ciutat mitjana. És una escola concertada. És l'únic centre dels analitzats que té PAT.

6. DEFINICIÓ DE CATEGORIES I INSTRUMENTS

6.1. Categories i instruments utilitzats en la recerca

En primer lloc presentem un mapa amb les competències dels professors com a tutors, l'anàlisi de les quals es basa en les diferents categories que citem a continuació i que són el resultat d'un recull d'informació i síntesi de diverses fonts bibliogràfiques.

S'han tingut en compte tant els aspectes curriculars, com les competències professionals i aspectes institucionals.

Seguidament, la graella de doble entrada amb el mapa de categories i els instruments ens ha permès veure quines tècniques ens serveixen per recollir informació sobre els indicadors esmentats en el mapa.

ASPECTES CURRICULARS

CATEGORIES	SUBCATEGORIES	DESCRIPCIÓ
FORMACIÓ	Formació inicial	Considerarem formació inicial aquella que ha permès l'accés dels docents a la seva professió i, per tant, es consideraran les diferents titulacions acadèmiques de grau.
	Formació permanent	Es considerarà formació continuada tota aquella relacionada amb post-graus i màsters cursats en universitats reconegudes i tota aquella formació permanent pertanyent als plans de formació de zona o reconeguda pel Departament d'Educació, especialment aquella que té relació amb l'àmbit de la tutoria.
EXPERIÈNCIA LABORAL	Específica docent	Considerarem els anys d'experiència docent i els anys d'experiència com a tutor en el nivell educatiu pertinent en centres educatius públics o privats.
	Altres sectors	Es consideraran altres tasques professionals relacionades o no amb el camp de l'educació i el temps que s'hi hagi dedicat.

COMPETÈNCIES PROFESSIONALS

CATEGORIES	SUBCATEGORIES	DESCRIPCIÓ
CONEXIEMENTS I DESTRESSES	Coneixements legals	Tots aquells coneixements relacionats amb els drets i deures dels tutors i els alumnes, les instruccions de principi de curs publicades pel Departament d'Educació i els relatius a la legislació vigent en l'àrea de Tutoria.
	Dinàmiques de grup	Aquells relacionats amb les característiques d'un grup classe i la seva dinàmica, i també les possibilitats i eines per tal de conèixer aquestes característiques i poder-hi incidir de manera pràctica tots produint canvis.
	Seguiment i orientació acadèmica dels alumnes	Aquelles tècniques d'acompanyament acadèmic i d'orientació als alumnes, tant durant la seva formació obligatòria en l'elecció de crèdits, com en el procés d'orientació vocacional en finalitzar l'educació secundària obligatòria o el batxillerat
	Seguiment i orientació personal dels alumnes	Conèixer les tècniques d'entrevista amb alumnes i la capacitat per detectar possibles dificultats i aspectes rellevants en la prevenció de riscos psicosocials i intervencions de prevenció de la salut. Capacitat per dur a terme altres intervencions bàsiques o d'acompanyament en el creixement personal dels alumnes.
	Seguiment i orientació a les famílies	Conèixer els diferents models de família i les tècniques d'entrevista amb les famílies per tal de transmetre i obtenir informació rellevant. Tenir la capacitat de detectar riscos psicosocials i de salut per intervenir-hi quan s'escaigui de manera bàsica.
	Resolució de conflictes	Disposar de coneixements bàsics per a la resolució de conflictes i conèixer tècniques i estratègies de diàleg i/o mediació per tal d'abordar-los de manera no violenta i dur-hi a terme una tasca de prevenció.
FORMACIÓ	Assessorament	Conèixer les característiques pròpies de l'assessorament com a model de formació continuada que permet un treball amb el centre.

DOCUMENTACIÓ I ASPECTES INSTITUCIONALS

CATEGORIES	SUBCATEGORIES	DESCRIPCIÓ
DOCUMENTACIÓ	PAT	Posseir el document redactat que coneixem com a Pla d'Acció Tutorial on es troben el acord del centre sobre la tutoria, el seus objectius i continguts i les tasques i activitats que s'espera que porti a cap el tutor.
	Documents alumnes	Posseir documents diversos que permetin o facilitin el seguiment tutorial de l'alumne, de les entrevistes amb pares i alumnes i les intervencions dutes a terme, i també el traspàs d'informació de curs a curs o entre els membres del claustre.
INSTITUCIÓ	Espais	Existència d'un espai físic per a les tutories grupals, dels alumnes i de les famílies, i també d'un espai per a la documentació i el treball genèric de tutoria.
	Coordinacions	El tutor ha de reservar temps per tal de dur a terme diverses coordinacions amb la resta del professorat del centre o per a les entitats externes que intervenen amb els alumnes.

6.2. Instruments :

Seguidament, la graella de doble entrada amb el mapa de categories i els instruments ens permetrà veure quines tècniques ens permeten recollir informació sobre els indicadors esmentats en el mapa.

1. Qüestionari previ adreçat al centre que ha participat en l'assessorament
2. Entrevista semiestructurada adreçada a l'equip directiu
3. Entrevistes semiestructurades, adreçades a:
 - 3a) Deu professors tutors (dos de cada centre)
 - 3b) Assessors
4. Observació al centre
5. Grup de discussió amb:
 - 5a) Cinc tutors
 - 5b) Els assessors
6. Anàlisi del material del centre
7. Anàlisi de material de l'assessor

ASPECTES CURRICULARS

Instruments

CATEGORIES	SUBCATEGORIES	INDICADORS	1	2	3A	4	5A	6
FORMACIÓ	Formació inicial	Llicenciatura	X					
		Postgraus, màsters, etc.	X					
		CAP	X					
	Formació permanent	Cursos, seminaris, etc.	X					
		Grups de treball	X					
		Altres	X					
EXPERIÈNCIA LABORAL	Específica docent	Anys d'experiència com a professor	X					
		Anys d'experiència com a tutor	X					
		Anys d'experiència en equips directius	X					
		Altres	X					
	Altres sectors	Empresa	X					

COMPETÈNCIES PROFESSIONALS

Instruments

CATEGORIES	SUBCATEGORIES	INDICADORS	1	2	3A	4	5A	6	
CONEIXEMENTS I DESTRESSES	Coneixements legals	Drets i deures del tutor	X	X	X			X	
		Normativa de curs	X	X	X				
		Llei de prevenció de dades i confidencialitat	X	X	X				
	Dinàmiques de grup	Dinàmiques d'acollida	X	X	X	X			X
		Dinàmiques de coneixement i dinamització de grup	X		X				X
		Dinàmiques de treball cooperatiu	X		X	X			
	Seguiment i orientació acadèmica dels alumnes	Crèdits variables	X		X	X			
		Sortides de l'ESO	X	X	X				
	Seguiment i orientació personal dels alumnes	Entrevistes i acompanyament personal	X		X				
		Educació per a la salut	X	X	X				X
		Coneixement de la xarxa de suport externa (salut mental, serveis socials, serveis educatius externs, etc.	X	X	X				
	Seguiment i orientació a les famílies	Objectius de les entrevistes amb les famílies	X	X	X				X
		Estratègies i organització de les entrevistes	X		X				X
		Tècniques de comunicació	X		X				
	Resolució de conflictes	Mediació. Existència i seguiment del protocol	X	X	X	X			
		Escolta activa	X		X				
		Educació emocional i moral	X		X				
		Contracte pedagògic	X		X				
	FORMACIÓ	Assessorament	Desenvolupament de competències en l'assessorament	X		X		X	

Per tal de poder dur a terme l'anàlisi dels resultats, les categories establertes s'han concretat en els **indicadors d'anàlisi (indicadors de competències professionals)** següents:

COMPETÈNCIES PROFESSIONALS

CATEGORIES	SUBCATEGORIES	INDICADORS
CONEIXEMENTS	Coneixements legals	Drets i deures del tutor.
		Normativa de curs.
		Llei de prevenció de dades i confidencialitat.
	Coneixements bàsics	Coneixements de l'evolució cognitiva de les persones.
		Coneixements de l'evolució moral de les persones.
		Coneixements de les intel·ligències múltiples de les persones.
		Coneixements de les habilitats cognitives de les persones.
		Coneixements d'intel·ligència emocional.
		Coneixements de comunicació humana.
		Coneixements de les estructures familiars i les seves relacions.
		Coneixements sobre les conductes disfuncionals de la persona.
		Coneixements sobre la xarxa de recursos de l'entorn, el seu funcionament i els criteris de derivació (serveis socials, salut mental, etc.).
	ESTRATÈGIES	Desenvolupament d'estratègies per dur a terme un pla d'acollida per a l'alumnat
Acollida de l'alumnat nouvingut al centre.		
Desenvolupament d'estratègies per treballar per a la salut a l'aula		Prevenció de toxicomanies.
		Prevenció en salut mental.
		Educació afectiva i sexual.
Desenvolupament d'estratègies de dinamització del grup classe		Saber gestionar l'agrupament inicial de persones per convertir-lo en un grup.
		Saber gestionar les relacions establertes intragrups per aconseguir que tots els membres del grup se sentin integrats.
		Saber gestionar els diferents conflictes convivencials del grup.
		Saber-se posicionar com el referent d'autoritat del grup.
Desenvolupament d'estratègies de suport i acompanyament a l'alumne (entrevistes, comentaris a l'aula, contractes pedagògics, etc.)		Saber escoltar i comunicar.
		Saber orientar personalment.
		Saber orientar educativament.
		Saber orientar acadèmicament.
		Saber orientar laboralment.

DOCUMENTACIÓ I ASPECTES INSTITUCIONALS

Instruments

CATEGORIES	SUBCATEGORIES	INDICADORS	1	2	3A	4	5	6
DOCUMENTACIÓ	PAT	Anàlisi de la realitat		X				X
		Objectius temporalitzats		X				X
		Activitats per cursos o cicles		X				X
		Definició de la tasca de tutor		X				X
	Documents dels alumnes	Fulls de seguiment		X				X
		Fulls de traspàs d'informacions		X				X
INSTITUCIÓ	Espais	Espai per a tutories personals alumnes		X		X		X
		Espai per a visites dels pares		X		X		X
	Coordinacions	Coordinació entre tutors i equip docent		X	X			X

ESTRATÈGIES	Desenvolupament d'estratègies de coordinació amb les famílies i entitats externes	Saber escoltar i comunicar.
		Saber gestionar les entrevistes amb la família (traspàs d'informació, orientació acadèmica del seu fill, etc.).
		Saber trobar punts d'unió davant situacions conflictives i fer propostes de suport.
		Saber responsabilitzar la família, juntament amb l'escola, del procés educatiu del seu fill.
		Saber orientar i derivar a la família els serveis pertinents si la situació ho demana.
		Saber establir una col·laboració útil amb la resta de serveis externs al centre que intervenen sobre l'alumne.
	Desenvolupament d'estratègies de coordinació amb l'equip docent del seu grup	Saber escoltar i comunicar.
		Saber gestionar les necessitats del grup i de cada alumne conjuntament amb l'equip docent.
		Saber implicar i coresponsabilitzar l'equip docent de la gestió grupal.
	Desenvolupament d'estratègies d'avaluació del procés tutorial	Saber avaluar el procés tutorial (observació relacional, enquestes, llibreta de seguiment, etc.).
Ser capaç de fer una autoavaluació de la seva tasca que permeti modificar, quan calgui, la seva tasca.		
ÈTICA	Principis ètics d'impliació	Creure en la feina de tutor i la seva implicació (vetllar perquè l'alumne tingui un creixement harmònic i positiu i acompanyar-lo al llarg del seu procés de creixement).
		Tenir el màxim respecte per a l'alumne i la seva família.
		Tenir el màxim respecte per a l'equip docent i les seves decisions.
		Tenir criteris clars en la gestió de la informació i els criteris de confidencialitat.

7. TREBALL DE CAMP

7.1. Disseny i desenvolupament del treball de camp

El treball de camp i la recollida d'informació (visites a centres i entrevistes a formadors) es va fer entre l'octubre i el novembre del 2006, posteriorment al mes de desembre es va fer un grup de discussió amb els formadors.

Es va visitar els centres educatius escollits per a la recerca, on es va entrevistar el professorat i l'equip directiu. Tanmateix, es van fer entrevistes amb els formadors responsables de l'assessorament als centres. Al desembre es va fer un grup de discussió amb l'assistència d'alguns formadors per aprofundir en el tema de l'assessorament sobre l'acció tutorial. Alguns dels formadors que no hi van poder assistir, van enviar un relat amb les seves opinions.

El procés de recollida de dades va permetre conèixer i comprendre la realitat de les activitats de formació com a assessorament sobre l'acció tutorial, les possibles necessitats del centres i la manera de concebre aquest tipus de formació per part dels formadors.

Aquest apartat intenta descriure tota la informació amb què s'ha treballat de manera clara i relacionada directament amb les línies establertes en el cos teòric i el disseny de la recerca.

7.2. Continguts i criteris del treball de camp

El treball de camp es va dur a terme en relació amb les macrocategories amb les quals es treballa en la recerca. La bateria d'instruments que es va fer servir té dos blocs d'inferència d'informació:

- Centre/professorat: la informació recollida se centra en l'experiència i l'impacte a partir de l'assessorament sobre tutoria, rebut fa dos cursos. Com a complement de la informació, es van recollir dades contextuals del centre.
- Formador expert: el formador va donar informació sobre la seva experiència d'assessorament al centre explicant les motivacions, les demandes i les activitats portades a cap en la formació. La informació ha permès sistematitzar la feina feta al centre assessorat, i també conèixer les seves competències professionals i els seus coneixements en l'àmbit de la tutoria.

7.3. Enfocament metodològic

Atès que l'objectiu del treball de camp era recollir informació per poder descriure la realitat de l'assessorament sobre l'acció tutorial en els centres en un estudi de casos múltiple, l'enfocament metodològic amb el qual s'ha treballat és qualitatiu i interpretatiu.

7.4. Informants clau

Els informants amb els quals s'ha treballat conformen diverses figures relacionades entre si:

- Directors i caps d'estudi del centre
- Professorat del centre
- Formadors experts responsables de l'assessorament fet al centre.

Amb tots ells es van fer entrevistes estructurades partint d'instruments dissenyats pel grup de recerca de l'ICE.

7.5. Instruments

Els instruments utilitzats pel treball de camp van ser dissenyats pel grup de recerca de l'ICE:

Instrument	Informants
Qüestionari adreçat a centres	Equip directiu
Guies d'entrevistes	- Equip directiu del centre - Docents formats - Assessors
Guia d'observació	A les instal·lacions del centre
Grups de discussió	Tutors i assessors
Anàlisi de material	Centre assessor
Diari de camp	Elaborat per a la recerca

7.6. Estratègies d'anàlisi de dades

L'estratègia d'anàlisi de dades que es fa servir en aquesta recerca és la de triangulació de la informació recollida amb els diferents instruments i dels diversos informants.

El procés es fa en un primer nivell d'anàlisi a partir de la informació obtinguda en les entrevistes amb els equips directius i docents dels centres, les entrevistes als formadors assessors i les impressions i percepcions de l'avaluadora. La figura és:

Figura 1. Primer nivell d'anàlisi

I, un segon nivell d'anàlisi, amb la informació extreta del grup de discussió i dels relats dels formadors recollits per l'equip de recerca de l'ICE. La figura és:

Figura 2. Segon nivell d'anàlisi

7.7. Temporització

El treball de camp, i també l'anàlisi de dades i l'elaboració de l'informe final, es va fer amb la seqüència següent:

Octubre 2006	Novembre 2006	Desembre 2006 – Gener 2007
Recollida de dades	Recollida de dades	Recollida de dades
Anàlisi de dades	Anàlisi de dades	Anàlisi de dades
		Elaboració de l'informe

7.8. Limitacions

Una de les limitacions amb què s'ha fet el treball de camp té a veure amb el temps que ha passat entre l'assessorament fet als centres i la realització d'aquesta recerca. Al professorat d'alguns centres, els costava recordar aspectes específics de l'assessorament rebut, però, com que eren informants clau dels centres persones diferents, es va poder comparar i contrastar la informació per obtenir les dades més fiables.

En el cas dels formadors, recordar aspectes específics de l'assessorament fet va ser més difícil, ja que ells fan una mitjana d'una vintena d'assessoraments per any. A dues formadores se'ls va enviar la guia d'entrevista amb antelació, però els resultats no van ser gaire millors que la resta d'entrevistes fetes sense enviar la guia amb antelació. Llavors, en alguns moments es va demanar als formadors que aportessin informació més genèrica, és a dir de com normalment fan l'assessorament sobre l'acció tutorial.

L'altra limitació és la baixa disponibilitat de temps que tenen en els centres, si bé tots els centres de la recerca van fer un espai en la seva agenda per acollir l'avaluadora, la dinàmica interna de cada institució requereix de l'atenció constant del seu personal, llavors el temps disponible per a les entrevistes, en alguns casos, va ser el mínim possible (mitja hora) per extreure tota la informació. Les entrevistes, sobretot les fetes a l'equip directiu, o bé van ser interrompudes en molts casos o bé no es va poder entrevistar tot l'equip, sinó només un dels membres, que en la majoria dels casos va ser el director.

Finalment, una altra limitació respon al moviment de docents que hi ha hagut en aquests últims cursos. Hi ha centres que, de tot el grup de docents que va rebre la formació d'assessorament en tutoria, en aquests moments només en queda el 40%. És el cas d'un centre on només es va

poder entrevistar una docent que va rebre l'assessorament i l'equip directiu format per dues persones que també van participar-hi. La resta del personal era tot nou.

7.9. Anàlisi de dades

L'anàlisi que s'ha fet a partir de la informació recollida en el treball de camp permet donar resultats per a cada una de les categories elaborades en la recerca. En algunes, la informació obtinguda és ampul·losa i en d'altres no tant, ja sigui per la falta de documentació, de processos vinculats a l'acció tutorial de centre (coneixements legals; desenvolupament d'estratègies per treballar per a la salut a l'aula; desenvolupament d'estratègies d'avaluació del procés tutorial) o dels formadors.

En aquest sentit, les subcategories i indicadors que menys informació o rellevància han tingut són:

CONEIXEMENTS	Coneixements legals	Normativa de curs.
		Llei de prevenció de dades i confidencialitat.
ESTRATÈGIES	Desenvolupament d'estratègies per treballar per a la salut a l'aula	Prevenció de toxicomanies.
		Prevenció en salut mental.
		Educació afectiva i sexual.
	Desenvolupament d'estratègies d'avaluació del procés tutorial	Saber avaluar el procés tutorial (observació relacional, enquestes, llibreta de seguiment, etc.).
		Ser capaç de fer una autoavaluació de la seva tasca que permeti modificar-la quan calgui.

7.10. Resultats

Els resultats de la recerca es descriuen en dos nivells:

- Resultats per centre: on es descriu la realitat del centre quant a l'assessorament rebut sobre l'acció tutorial. Equival al primer nivell d'anàlisi.
- Resultats generals: permet tenir una mirada global del procés com a programa de formació per a l'acció tutorial en general. Equival al segon nivell d'anàlisi.

a) Resultats per centre

Els resultats per centre es fan a partir de l'anàlisi de primer nivell: triangulació de les entrevistes a l'equip directiu, al professorat del centre, l'entrevista al formador i el diari de l'avaluadora (figura 1). Per facilitar la lectura i confidencialitat dels resultats, s'ha fet una codificació dels diferents informants de la recerca (annex 5).

Centre 1

El centre no disposa d'un PAT. Dins del seu pla trienal educatiu, hi ha l'objectiu de desenvolupar

par un PAT dintre d'un eix transversal anomenat convivència. A vegades, el centre vol millorar i reforçar el Pla d'acollida que fins ara ha fet servir i que els ha donat bons resultats; també està interessat a elaborar un pla de logopèdia.

El centre té planificat organitzar de millor manera la preparació dels nens i nenes per passar d'infantil a primària (dins dels cicles de primària) i després a l'ESO. Amb això té a veure la preocupació del centre per millorar i obrir relacions amb diferents centres que hi ha a la zona. El PAT que volen elaborar ve de la necessitat d'establir criteris comuns davant l'acció tutorial, dintre del paraigua de l'atenció a la diversitat i que sigui desenvolupat en les àrees de ciències socials en tots els cicles i per cada curs. L'ajuda per elaborar la documentació respectiva la demanen al LIC, a l'EAP i a la mestra d'educació especial. De moment, es desenvolupa el Pla d'acollida, hi ha una persona responsable de l'acollida als alumnes nous, puntualitzant sobretot el reforçament de la llengua catalana.

La tutoria al centre, teòricament, es treballa individualment amb dues entrevistes als alumnes a la setmana, activitats amb el grup classe i activitats que organitza el centre amb les famílies per tal de comprometre-les una mica més amb la institució i l'educació dels seus fills.

Les entrevistes amb famílies es fan quan el tutor ho creu necessari i normalment l'horari s'adequa a les possibilitats de les famílies. Hi ha sales específiques de tutoria, però més aviat es fan servir les mateixes aules.

Segons la informació extreta dels diferents informants, la formació que es va fer al centre sobre l'acció tutorial no va ser del tot satisfactòria per al centre. Els docents entrevistats comenten que la formació rebuda va ser interessant per refrescar certs coneixements, a la vegada que per conèixer activitats noves que van permetre desenvolupar sessions a manera de teràpia de grup, però no van treballar amb estratègies aplicables directament a l'aula amb els seus alumnes. És a dir, que segons el professorat entrevistat la formació va ser massa teòrica, no es van treballar aspectes pràctics que els ajudés a reflexionar sobre la seva pròpia pràctica:

«La formació ha estat bastant teòrica i més aviat el que hem fet són algunes activitats per treure l'estrès del grup de docents del curs. Necessitem formació de coses pràctiques: què fer amb els contes, com fer-los; una part teòrica i una part pràctica». (Entrevista a la professora 1 del C-1)

També reconeixen que en algunes de les sessions es va treballar sobre una problemàtica específica del centre, però que l'experiència no va servir per treballar dinàmiques o metodologies de treball amb els nens, sinó més aviat per treballar-la a manera de teràpia grupal:

«Vam treballar el tema, hi havia una professora que tenia una classe molt complexa i moltes sessions vam parlar del tema, com una mena de teràpia de grup, perquè ella se sentís millor i per analitzar la situació». (Entrevista a la professora 2 del C-1)

Amb tot el que hem esmentat, es pot deduir que entre el centre i l'assessoria no hi va haver una comunicació efectiva en el sentit que l'assessoria no va saber/poder transmetre allò que comenta que va fer a la tutoria, amb instruments i bibliografia especialitzada, i/o que el grup possible-

ment no tenia gaire clar què és el que volia treballar en aquell moment. El centre va demanar un altre assessorament sobre temes relacionats amb la tutoria l'any següent, però diuen que tampoc no els va anar gaire bé, no hi va haver gaire impacte.

- Com es pot veure, l'anàlisi de dades d'aquest centre dona resultats antagònics. Per una banda, un centre que diu que la formació sobre l'acció tutorial rebuda fa un parell d'anys no va ser útil per a la seva feina, tant pel que fa a la reflexió com pel que fa al canvi de la seva pràctica educativa o per a l'elaboració del PAT. I per una altra, l'assessora demostra amb els materials bibliogràfics a la mà haver treballat moltes temàtiques dirigides a la reflexió de l'acció tutorial i l'experimentació de dinàmiques sobre el tema. Fent l'anàlisi de tota la informació de què es disposa en la recerca, es pot pensar que en l'assessorament van fallar tres aspectes:
- La formació va ser més aviat teòrica i dirigida al treball personal del professorat sense lligar-lo directament amb el canvi de la seva pràctica a l'aula.
- El centre possiblement no va fer una demanda concreta o no va saber explicar a temps a l'assessora les seves necessitats. És possible que hi hagués un malentès des d'un inici, i el centre no ho va parlar amb l'assessora, llavors l'assessorament es va dirigir allà on la professional experta creia que era més convenient.
- La manca d'experiència professional de l'assessora per desenvolupar una temàtica tan complexa com és l'acció tutorial, que demana la capacitat de treballar amb els docents des d'un coneixement cabdal del seu context i les seves necessitats.

Centre 2

Aquest centre està en procés d'elaboració del PAT, no té pla d'acollida. El procés d'elaboració del PAT sembla complicat, ja que diuen que no tenen gaire documentació per elaborar-ne el cos teòric i de fonamentació. En el moment de fer l'entrevista, semblaven una mica desorientats.

L'equip directiu del centre i el professorat entrevistat comenten que la demanda d'assessorament va ser clara: la relació tutor-alumne, encara que en els informes de l'assessorament consti que la demanda se centrava en la revisió i millora del Pla d'acció tutorial del centre. Segons les opinions i comentaris, l'assessorament va ser molt útil per al centre quant a la utilitat que va tenir per fer alguns petits canvis en la pràctica educativa del tutor, per entendre millor les funcions del tutor i la necessitat imperiosa d'elaborar el PAT. Però just després de l'assessorament rebut, hi va haver un canvi de gran part de la plantilla docent, per tant el procés que es podia haver engegat com a resultat de l'assessorament en va resultar del tot afectat.

Avaluant l'assessorament rebut, una de les docents que va participar-hi comenta:

«(L'assessor) era mestre com nosaltres i coneixia les necessitats de la realitat de la pràctica, sabia del que parlava, a més a més era molt dinàmic i motivador. Entenia perfectament el que li deies».
(Entrevista a la professora 2 del C-2)

Una altra professora ho corrobora dient que l'assessorament va ser molt pràctic i que va tractar de temes importants de la tutoria com el llenguatge corporal, la cohesió de grup, l'acollida d'alumnes nous, la resolució de conflictes, l'educació en valors i l'educació emocional. Es

van fer algunes activitats a les aules que van tenir bons resultats, com, per exemple, una activitat oberta amb famílies de nens nouvinguts com una manera d'integrar-les al centre. També, comenten que l'assessorament va ajudar a diversificar i ampliar la funció del tutor:

«M'ha ampliat la manera de treballar la tutoria, la concepció de la relació professor-alumne. Ara resollem els conflictes, ja no només castiguem». (Entrevista professora 1 C-2)

«Diuen que el rol del tutor de primària sempre ha estat molt clar: el que soluciona els problemes de la classe i la dinamitza. Però després de l'assessorament ho tenen més clar: 'Tenim més pautes o pistes de com treballar-ho'. Diuen que han après a trobar informació específica del que necessiten, també han après que el tutor treballa per a la prevenció i no només pel seguiment de les dificultats». (Diari de l'avaluadora del C-2)

Comenten i ensenyen el material que els va quedar de l'assessorament que és un recull de dinàmiques per treballar els diversos temes de la tutoria. El centre té planificat classificar aquestes dinàmiques per cicle com a part de la feina d'elaboració del PAT.

El centre porta a terme un programa de l'Ajuntament sobre el contacte dels nens envers la societat. El programa ja porta més de sis anys. Un monitor va a l'escola per treballar els continguts amb els nens una vegada a la setmana, i els nens de 5è i 6è participen, a més a més, i dintre d'aquest programa, en un estudi de mobilitat, sostenibilitat i jardins de la ciutat. No es fa cap relació directa amb la tutoria.

El contacte que tenen amb els serveis educatius és normal (visites setmanals o cada quinze dies) i es comuniquen més aviat amb l'EAP que visita l'escola una vegada cada dues setmanes.

Per a les entrevistes amb pares, fan servir un protocol que va ser elaborat fa cinc anys al centre. A l'assessorament no es va parlar d'aquests protocols. Les tutories tenen un horari establert, però en la majoria dels casos es fan en les hores que les famílies hi poden anar. Hi ha sales específiques de tutories, però normalment es fan servir les aules. En l'assessorament sí que es va parlar del llenguatge corporal, de la seva incidència en les entrevistes i de la necessitat d'acollir els pares més que rebre'ls com a visites alienes al centre.

Per tot el que s'ha dit abans, es pot valorar l'assessorament com a satisfactori per al centre:

- Es van treballar aspectes pràctics connectats directament amb la pràctica dels docents. El material que es va utilitzar va ser útil per treballar a les aules, hi ha algunes experiències que s'han fet amb resultats enriquidors per als alumnes i les famílies implicades.
- Les problemàtiques treballades van ser extretes de les necessitats del centre i d'un coneixement profund del context «escola» per part de l'assessor.
- Es van ampliar els coneixements del claustre quant a les funcions del tutor.
- Es van treballar diverses temàtiques referents a l'acció tutorial (llenguatge corporal, cohesió de grup, acollida d'alumnes nouvinguts, resolució de conflictes, educació en valors, educació emocional).
- El material (dinàmiques) que es va deixar al centre els és d'utilitat per a l'elaboració del

PAT.

- Hi va haver un bon clima creat en l'interior de l'assessorament per part de l'assessor i del claustre i l'equip directiu.

Centre 3

És l'únic centre dels de la recerca que disposa d'un PAT i que a més a més el fa servir o que el té com a referència. El marc teòric del PAT es treballa a partir del Decret 96/1992 d'educació secundària obligatòria (DOGC núm. 1593). Al PAT del centre es desenvolupa amb seguretat i amplitud la feina tutorial adreçada als alumnes, no tant cap a les famílies i poc cap a la institució. La finalitat del PAT és: «Contribuir a la personalització de l'ensenyament i a la formació integral dels alumnes, afavorint l'exercici de les capacitats pròpies de tots els àmbits de desenvolupament personal: psicomotor, intel·lectual i cognitiu, d'autonomia personal, de relacions interpersonals, d'inserció social i àmbit transcendent i religiós». I per això es planifiquen diverses activitats de tutoria grupal i individual, i també es crida les famílies a participar més activament en la formació dels seus fills. També es proposen formar els tutors per desenvolupar la seva feina de la millor manera.

El centre és concertat, per la qual cosa no rep assistència dels serveis educatius com reben les escoles públiques, però sí que participa en un programa de l'Ajuntament de la localitat sobre drogues i sexualitat a secundària: a 1r curs el tema que es treballa és el tabaquisme; a 2n, l'alcohol; a 3r, el cànnabis, i a 4t, la sexualitat. Els alumnes de 4t també van participar en un taller organitzat per l'Ajuntament sobre els drets i els deures com a ciutadans.

A més a més, una infermera atén dues hores a la setmana els alumnes que vulguin fer consultes personals, l'horari d'atenció coincideix amb el de tutoria de les classes.

Quant a l'assessorament per l'acció de la tutoria, el centre tenia una demanda específica: la necessitat de dinamitzar l'acció tutorial amb l'alumnat, atès que la funció tutorial a secundària és un dels eixos més importants i clars del currículum. Aquesta demanda concreta va ajudar l'assessora a dirigir l'assessorament cap al que s'havia demanat i que li van fer saber en una visita prèvia al desenvolupament de l'assessorament.

«Fins llavors la feina de tutoria es treballava molt passivament: utilitzant fitxes, etc., activitats molt rígides. L'assessorament ens va donar moltíssimes activitats i molt riques, les quals vam integrar a les carpetes de tutories per treballar-les als grups classe». (Entrevista a l'equip directiu del C-3)

«Hi va haver canvis en les activitats en el grup classe just després de l'assessorament, per integrar activitats molt dinàmiques i amb molta participació dels alumnes que l'assessora ens va fer treballar. Així sí que es va renovar el PAT en l'acció». (entrevista a l'equip directiu del C-3)

També es reconeix que l'assessorament no només va impactar en la dinamització de l'acció tutorial amb el grup classe, sinó també a l'hora d'entrevistar-se amb les famílies:

«En l'assessorament vam fer, entre altres activitats, un joc de rol sobre l'entrevista, vam tractar el tema de la comunicació no verbal, de com centrar els temes importants que s'han de tractar i el protocol (actuació) dintre de l'entrevista». (Entrevista a docents del C-3)

El professorat reconeix que va tenir facilitat per posar en pràctica les directrius i els suggeriments per portar l'entrevista amb més qualitat. La posada en pràctica de les dinàmiques amb el grup classe va ser una mica més complexa, ja que s'ha d'aclarir que el centre és molt antic i que les aules són més petites i s'ajunten amb parets fines, llavors no es pot fer massa soroll sense molestar l'altra classe. Per això també una de les coses que l'equip directiu valora és que, per la necessitat de fer activitats més dinàmiques amb els alumnes, els tutors tinguessin alguna vegada la necessitat de sortir al pati a fer-les, cosa que vol dir, segons les seves opinions, un canvi molt gran en la manera d'enfrontar la tutoria: de la passivitat i omplir fitxes es passa a l'activitat i a dinàmiques que aporten experiències significatives als alumnes. Això està relacionat de manera directa amb l'objectiu de l'assessora quant a treballar l'acció tutorial com un «espai d'aprenentatge vivencial, que permet als alumnes aprendre a conèixer-se a si mateixos, el grup, i aprendre a prendre decisions per dirigir de la millor manera la seva vida emocional, social i professional futura». (entrevista a la formadora de l'F-3)

El centre no disposa d'espais específics per a la tutoria individual o grupal, ja sigui amb famílies o amb els mateixos alumnes. Totes les tutories es fan a les aules o alguna vegada a la sala de professors. Sembla que aquest fet no és un problema per al professorat.

Es pot concloure que l'assessorament va ser satisfactori per al centre, ja que van aconseguir l'objectiu marcat per la formació: dinamitzar la funció tutorial a secundària. Els canvis:

- Implementació de dinàmiques participatives per al treball de temes relacionats amb l'acció tutorial.
- Millora del desenvolupament de les entrevistes amb les famílies i amb els alumnes, quant a la comunicació no verbal, al tractament i prioritització de temes i el protocol d'actuació.
- Dinamització de la funció tutorial.

Centre 4

Aquest centre és una institució molt antiga, de molta tradició en el seu entorn, és un centre molt gran que requereix molts esforços per gestionar-lo i organitzar-lo. Com que és concertat, no disposa de l'assistència dels serveis educatius públics.

La demanda que es va fer a l'assessor per a la formació en una sessió prèvia va ser: «Com tractar l'alumne». L'assessor ho va treballar desenvolupant tres grans temes: autoestima, resolució de conflictes i educació emocional. La necessitat de treballar aquest tema al centre resulta d'una avaluació interna que es va fer sobre l'acció tutorial, amb enquestes adreçades als alumnes. L'equip directiu reflexiona:

«No podem enfrontar-nos als alumnes, hem de treballar amb el diàleg i el respecte. Per això vam demanar a l'assessor que treballés com tractar l'alumnat». (Entrevista a l'equip directiu del C-4)

Per tant, la demanda va ser clara i adreçada a tot el claustre conformat per docents d'infantil, primària i secundària.

L'assessorament rebut és valorat molt positivament per l'equip directiu i el professorat, ja que va promoure una millor comprensió de la funció tutorial, el professorat va reflexionar sobre la capacitat de comprendre l'alumne i de treballar la tutoria de manera dinàmica, ja sigui en el grup classe o individualment amb els alumnes.

El professorat va posar en pràctica algunes de les activitats fetes en l'assessorament, però el professorat el que més valora és el fet d'haver après continguts que van ser treballats des de la pràctica, que els va ajudar a ser millors tutors, a apropar-se més als alumnes, a portar millor les entrevistes. Aquest últim tema, encara que no fos un tema de treball específic en l'assessorament, sí que es va treballar en la comunicació no verbal, el llenguatge corporal, la resolució de conflictes, l'educació emocional, etc.

«Sí, et fa veure les coses d'una altra manera envers els alumnes. Les dramatitzacions ens van ajudar a conèixer-nos individualment i com a grup. (...) ens va donar més recursos i ens va ajudar a adonar-nos de la necessitat d'apropar-nos als alumnes». (Entrevista a la professora 1 del C-4)

Es van treballar aspectes teòrics integrats en qüestions més pràctiques relacionades amb les funcions del tutor:

«L'assessorament va ser molt pràctic, com treballar a l'aula, teoria i pràctica. Totes les dinàmiques et feien pensar». (Entrevista a la professora 2 del C-4)

Aquest centre està en procés d'elaborar el PAT, el material de l'assessorament els serveix per planificar les activitats, però el marc teòric el treballen a partir de documentació especialitzada en el tema elaborada per la Coordinació d'Escoles Cristianes. Pel que es va poder comprovar, l'assessorament no només els serveix per dissenyar activitats del PAT, sinó que els permet treballar des d'una visió més activa i compromesa en la funció tutorial envers els alumnes:

«Va anar bé que una persona de fora ens digués coses que veia, de les que fem bones o de les que hem de millorar. I més amb l'experiència que aquest assessor té». (Entrevista a l'equip directiu del C-4)

«Diuen (l'equip directiu) que canvien la seva percepció sobre la tutoria, hi ha més apropament i coneixement dels alumnes». (Diari de l'avaluadora del C-4)

Llavors, es pot concloure que l'assessorament va assolir els seus objectius, ja que:

- L'assessorament va incidir sobre la demanda feta pel centre per canviar la funció tutorial apropant-la més als alumnes, no només amb la implementació de dinàmiques de treball tutorial, sinó també amb la reflexió i el canvi cap a les responsabilitats i el compromís del tutor.
- Es va establir un bon clima d'aprenentatge entre el claustre i l'assessor, per l'interès del claustre envers la temàtica treballada, la manera com es va treballar i l'experiència professional de l'assessor.
- Tot el claustre va participar en la formació, fins i tot l'equip directiu participava en les sessions.

Centre 5

És un centre que es troba en una població petita, per tant el nombre d'estudiants no és gran. El moviment de la plantilla de docents en el centre va ser important aquests últims cursos, ja que quan es va fer la visita més del 60% del claustre que havia rebut l'assessorament havia marxat del centre el curs anterior. L'equip directiu actual i la professora entrevistada sí que havien participat en l'assessorament, eren els que hi quedaven, juntament amb dues professores amb jornada reduïda.

Fins fa poc el centre funcionava als baixos de la Casa de la Vila del poble, però ara ho fa en un edifici nou adequat a totes les seves necessitats. En el moment que es va fer la visita al centre, encara acabaven alguns detalls de la construcció, per exemple l'oficina de la direcció, que no estava acabada, com les sales de tutoria i algunes dependències més.

La demanda per fer l'assessorament era: «Com sha de treballar l'autoestima dels nens» i la valoració que fa l'equip docent i el professorat sobre l'assessorament que es va fer sobre l'acció tutorial és positiva. Diuen que van millorar algunes pràctiques de tutoria amb el grup classe i el fet de portar les entrevistes prenent nota de la importància que té el llenguatge no verbal.

També, en aquell moment, els va ajudar a reflexionar com a claustre sobre la responsabilitat compartida de la tasca tutorial. L'assessorament va ser molt pràctic i els va ajudar a reflexionar i repassar temes sobre el paper del tutor:

«Tot era força pràctic (...) Com a contingut teòric, va ser una mena de reciclatge (...) La novetat van ser les tècniques i estratègies de treball a la classe». (Entrevista a l'equip directiu del C-5)

«Són coses que ja sabíem, però que va anar bé repassar-les i fer-te'n una mica més conscient». (Entrevista a una professora del C-5)

L'assessora comenta que entén que la formació sobre tutoria no pot ser ni només teòrica ni només pràctica adreçada als nens, sinó que qualsevol contingut s'ha de treballar mitjançant una dinàmica que ha de ser experimentada i reflexionada pel professorat:

«Ningú no pot exterioritzar allò que no ha après, llavors sempre parteixo del treball del professorat com a persones i com a grup, perquè després ho puguin treballar amb els alumnes». (Entrevista a la formadora del C-5)

Les tècniques que fa servir per treballar la comunicació i el llenguatge corporal són de PNL, cosa que li permet fer dinàmiques molt actives i centrades en el treball personal del professorat en directa coordinació amb la seva pràctica educativa adreçada a l'acció tutorial.

L'assessorament va ser satisfactori per al centre, però l'impacte es va disseminar pel canvi de la plantilla docent que va patir el centre el curs següent a l'assessorament sobre l'acció tutorial. Es va desenvolupar un bon clima de participació en les sessions, va permetre que el professorat reflexionés sobre les seves funcions tutorials, sobre com treballar l'autoestima de l'alumnat, com fer dinàmiques participatives i significatives en el grup classe i com millorar les entrevistes amb les famílies.

b. Resultats generals

Aquest apartat de resultats correspon al segon nivell d'anàlisi de la informació recollida de les visites als cinc centres, de les entrevistes als formadors, del diari de l'avaluadora i del grup de discussió de formadors (figura 2). Aquests resultats s'han treballat dintre de les tres categories elaborades a la recerca:

- Coneixements legals i bàsics.
- Estratègies per dur a terme un pla d'acollida, per treballar per a la salut a l'aula, per dinamitzar el grup classe, de suport i acompanyament a l'alumne/s, de coordinació amb famílies i entitats externes, de coordinació amb l'equip docent i d'avaluació del procés tutorial.
- Principis ètics d'implicació.

Coneixements

Tots els implicats en la formació per a l'acció tutorial que aquesta recerca descriu (equip directiu del centre, claustre i formadors) coincideixen en el fet que la formació sí que permet assolir certs coneixements sobre la funció del tutor. Aquí és necessari especificar que als centres, dintre de la formació de l'acció tutorial, no els preocupa especialment repassar o aprofundir sobre la normativa del curs o la Llei de prevenció de dades i confidencialitat, el primer tema ja el treballen dins d'altres espais i el segon semblaria que ni se'l plantegen. Sí que volen treballar sobre els drets i deures del tutor, però no des d'una perspectiva legal, sinó més aviat des de la preocupació de formalitzar en el centre un perfil que ajudi a millorar i qualificar la feina del tutor. Els formadors, la majoria, o gairebé tots, mencionen que normalment s'inicia la formació reflexionant sobre la normativa del curs i sobretot els drets i deures del tutor, aspecte que es complementa amb el perfil, els trets del tutor. Només un formador va fer un comentari sobre la importància de parlar també del tema de la prevenció de dades i la confidencialitat, considerant que el col·lectiu de docents no té especial cura en aquest tema, que els problemes de les famílies o dels nens normalment es comenten entre companys del claustre, fent cas omís de la confidencialitat de la informació rebuda en les tutories.

Respecte als coneixements bàsics que ha de tenir un tutor, els que s'especifiquen en els indicadors d'aquesta subcategoria (consulteu l'apartat 2, «Anàlisi de dades»), la majoria són continguts que es treballen necessàriament en la formació de l'acció tutorial. S'aprofundeix especialment en els temes relacionats amb la intel·ligència emocional, la comunicació humana i l'evolució cognitiva i moral de les persones, emmarcats en grans temes com: l'educació emocional, la comunicació verbal i no verbal, la resolució de conflictes, la cohesió grupal i el coneixement d'un mateix.

Un dels aspectes que sembla que normalment no es treballa és el relacionat amb la xarxa de recursos de l'entorn, es fa menció en algun moment de la formació per alguna necessitat específica, però no es treballa com a tema principal. Cap dels centres ho ha valorat com a tema de treball i els formadors ho han esmentat com a tema derivat d'altres de més integrats en l'acció tutorial.

Estratègies

La formació d'estratègies per a les diverses categories escollides en aquesta recerca es treballa en les activitats d'assessorament per a l'acció tutorial. En certs casos, algunes són el tema de demanda del centre, i en d'altres, cada estratègia forma part de la temàtica a manera d'eixos transversals o eines de treball. No tots els centres tenen un pla d'acollida; els que en tenen, el desenvolupen amb l'ajuda dels EAP.

Respecte a les estratègies per treballar la salut, cap dels centres ho va demanar com a tema d'assessorament, ni cap formador ho va esmentar com a possible temàtica de treball. En alguns centres aquesta temàtica es treballa amb programes que es desenvolupen amb l'ajuntament de la localitat.

Les dinàmiques de grup són les que més es treballen en els assessoraments com a eines de treball amb el claustre respecte a una temàtica concreta i com a eina que es pot adaptar al treball amb l'alumnat. Les dinàmiques són dirigides específicament a la participació activa de tots els participants de l'assessorament. El treball amb dinàmiques és el que més demana el professorat com una manera de fer la formació pràctica i que no es quedi en explicacions teòriques del que s'ha de fer per al desenvolupament d'una bona acció tutorial. Segons el contingut que es treballa, les dinàmiques poden ser unes o d'altres; entre les que es fan servir, hi ha: els sociodrames, els enneagrammes, activitats en parelles, activitats en petits grups i grans grups.

Una de les dinàmiques que fan servir gairebé tots els formadors entrevistats és la que fa treballar el grup per parelles amb la indicació de dibuixar alguna cosa: cada persona pensa en un dibuix senzill que no duri més de dos minuts d'elaboració, una de les persones té el llapis i l'altre té el full. Per dibuixar-lo, ho han de fer juntes, agafant al mateix temps el llapis i sense parlar-se.

Cada formador extreu el que li interessa més d'aquesta activitat: organització del temps i de l'espai, comunicació no verbal, trets personals, disposició al treball col·laboratiu, etc.

L'assessorament sobre l'acció tutorial, en tots els casos, se centra en el suport i acompanyament de l'alumnat: com es pot entendre l'alumnat?, com s'ha de fer per apropar-s'hi i entendre les seves necessitats?, com es pot treballar l'autoestima?, com es pot millorar la relació tutor-alumne?, com s'ha de dinamitzar la tutoria de manera que l'alumnat se senti recolzat i a més a més aprengui? En conseqüència, els assessoraments el que cerquen és que el professorat reflexioni sobre la importància de la seva pràctica tutorial, sobre la responsabilitat general del centre quant a la tutoria i, sobretot, la idea que la tutoria implica la formació integral de persones, mitjançant un acompanyament i orientacions precises i significatives per als estudiants.

Dins dels assessoraments, el treball amb les famílies es concreta en com portar a terme les entrevistes de tutoria i millorar-les. Les temàtiques que s'aborden normalment són: llenguatge corporal, gestual, comunicació no verbal, prioritització i orientació dels temes de què s'ha de parlar, compromisos d'educació i formació dels fills, etc. Segons els comentaris d'alguns professors que han posat en pràctica aquests coneixements a l'hora de fer les entrevistes, ja sigui amb famílies o amb alumnes, els resultats són satisfactoris.

Encara que cap dels centres hagués demanat l'assessorament per treballar aspectes relacionats amb la dinàmica relacional dintre del claustre, és un tema que sempre es treballa transver-

salment i subjectivament. Una de les formadores comenta que «El que la gent necessita són activitats, viure coses per crear la necessitat que això es pot fer» (grup de discussió). Llavors, el desenvolupament de dinàmiques dins l'assessorament per a l'acció tutorial normalment ajuda que el claustre experimenti un procés d'aprenentatge comú i que es desenvolupin processos que reactivin, millorin i aprofundeixin les seves relacions interpersonals. Es podria dir que amb l'assessorament sobre l'acció tutorial, gràcies a les temàtiques que es treballen i per la implementació de dinàmiques participatives i que impulsen a la reflexió personal, els claustres es fortifiquen com a grup de treball, sobretot per cicles i nivells.

Quant als processos d'avaluació de la tasca docent, només un centre ha portat a terme una activitat d'avaluació preguntant als alumnes sobre les seves opinions respecte a la tutoria. La resta sembla que fa una avaluació de l'experiència tutorial al centre, quan toca elegir nous tutors per al curs.

Cap dels centres consultats té uns criteris formals sobre la selecció dels tutors, no obstant això els aspectes que més es fixen com a directius informals són l'antiguitat del professor, cosa que vol dir que el centre coneix la seva feina i confia que ho farà bé una vegada més, o si més no, no ho farà malament. Un altre aspecte és la necessitat organitzativa en què tot el professorat ha d'estar disposat a fer de tutor. Si la persona té una formació professional específica per ser tutor, en cap dels casos observats no té una rellevància específica, encara que un centre s'hagi proposat demanar una formació específica per als tutors de cara als cursos següents.

El material que es fa servir en els assessoraments és ampli i s'ajusta a les necessitats del professorat. En alguns casos està ben organitzat per temes, això facilita la cerca de dinàmiques específiques. En altres casos, la informació bibliogràfica sobre el tema és poc consultada pel professorat per manca de temps. En tot cas, es valora molt que els formadors facilitin tota la informació documental adient al tema.

Ètica

Els formadors tenen clar que la tasca tutorial és clau per al creixement harmònic i integral de l'alumnat. La seva feina està dirigida a fer que el professorat ho compregui i treballi per això «Que la tutoria sigui un espai diferent d'aprenentatge (...) sobretot que no sigui [només] cognitiu, que sigui un espai on es pugui parlar, debatre, créixer d'una altra manera» «Una primera idea és que l'acció tutorial és de tothom, sobretot la coordinació del tutor, que és el que porta els documents. I la segona idea és que així com programen molt bé totes les àrees cognitives, a priori han de programar aquella àrea que diem que és la més important, que és l'educació humana dels alumnes» (grup de discussió).

El professorat, en molts casos, comenta que l'assessorament rebut els va ajudar a comprendre la tutoria amb més amplitud i profunditat: «[L'assessorament] Ens va fer reflexionar sobre el paper del tutor» (entrevista a l'equip directiu del C-5), «Canviem la nostra visió del perfil del tutor» (entrevista a l'equip directiu del C-4), «L'assessorament m'ha ampliat la manera de treballar la tutoria» (entrevista a la professora del C-2).

Cal comentar també que tant el professorat com els formadors entenen que la formació i l'assessorament sobre l'acció tutorial demana temps per a la reflexió, a la vegada que una formació

molt pràctica, que permeti canviar la pràctica de la tutoria a l'aula, que permeti establir una relació d'ajuda i orientació entre tutors i alumnes, i que el centre tingui un discurs o manera d'entendre l'acció tutorial homogeneïtzat, com a projecte de centre.

RESUM SIMPLIFICAT DE RESULTATS

Centre	DOCUMENTS		CONEIXEMENTS		ESTRATÈGIES								ÈTICA
	PAT	Pla d'acollida	Coneixements legals	Coneixements bàsics	per dur a terme el pla d'acollida	per treballar per a la salut	de dinamització del grup classe	d'acompanyament de l'alumne	de coordinació amb les famílies	de coordinació amb entitats externes	de coordinació l'equip docent	d'avaluació de tutories	Principis ètics
C1	No	Cal millorar-lo	No	Sí	Sí	No	No	Sí	Sí és necessari	No	No	No	No
C2	En procés	No	No	Sí	Sí	No	Sí	Sí	Sí	No	No	No	No
C3	Sí	No	Sí	Sí	No	Sí	Sí	Sí	Sí	No	No	No	No
C4	En procés	No	No	Sí	No	No	Sí	Sí	Sí	No	No	No	No
C5	No	No	No	Sí	No	No	Sí	Sí	Sí	No	No	No	No
Majoria de formadors	Sí	No	Sí	Sí	No	No	Sí	Sí	Sí	No	No	No	No

8. CONCLUSIONS

A manera de conclusions generals, es pot dir que un bon assessorament sobre l'acció tutorial requereix:

- Un temps de treball que permeti aprofundir i reflexionar personalment i com a claustre sobre les funcions del tutor, les seves responsabilitats i els seus compromisos envers l'educació integral de l'alumnat.
- Un compromís de la institució per treballar l'acció tutorial com a projecte o eix de l'educació dels alumnes. És a dir, la necessitat que tots els centres tinguin un PAT que pugui ser complementat, reforçat i millorat a través de l'assessorament.
- Una demanda clara del centre sobre les seves necessitats de formació i també una actitud d'escolta activa per part del formador per adequar-se i comprendre les necessitats de formació del claustre.
- La planificació d'un assessorament que contingui teoria, però que sobretot proposi eines i estratègies de treball útils, significatives, adequades i coneixedores de la realitat educativa del centre per posar-lo en pràctica en la tasca tutorial.
- Uns formadors experts en el tema i coneixedors de la realitat de l'escola com a àmbit educatiu complex i amb característiques pròpies.

- El lliurament d'un dossier de dinàmiques amb certa teoria, de manera que permeti al professorat fer-lo servir a les seves aules durant el curs escolar.
- L'empatia entre el formador i els participants de l'assessorament, la possibilitat de viure un bon clima de participació, confiança i compromís.

Respecte als continguts de l'assessorament, sembla que solen estar molt centrats en la dinamització del grup classe. Malgrat que sigui un aspecte central de l'acció tutorial, cal recordar que no és l'únic, i, per tant, cal considerar-ne d'altres. És especialment sorprenent la poca consideració que tant els formadors com els centres tenen respecte a l'avaluació de l'acció tutorial com a eina de millorar. Respecte a aquest punt, podríem destacar:

- Cal que els formadors tinguin en compte els processos d'acollida d'infants i joves nous en el grup classe i les dinàmiques específiques per a la seva incorporació al grup.
- Cal que es tingui més en compte la funció preventiva i de promoció de la salut que pot significar l'acció tutorial.
- Sembla que el treball de l'entorn pot ser un tema especialment difícil, ja que moltes vegades el formador no en té un coneixement prou profund perquè no treballa habitualment entorn del mateix centre. Des d'aquest punt de vista, la tasca del formador seria més de sensibilització que de formació estricta.
- Sembla que, malgrat que es treballi molt l'ambient del grup, els assessoraments no treballen específicament la coordinació dels equips docents i fan poques aportacions sobre les dinàmiques de les reunions.
- Sembla inexcusable el poc treball que se sol dur a terme durant l'assessorament respecte a l'avaluació de la funció tutorial. Aquest fet resulta especialment preocupant des del nostre punt de vista.
- Malgrat que sembli que es trobi implícitament en molts dels formadors i dels centres, no hi ha un treball deontològic explícit durant els assessoraments, tot i que podria ser necessari.

Respecte a l'impacte de les formacions en els centres, cal destacar diversos aspectes:

- Sembla que la bona relació que el formador estableix amb els centres, l'equip directiu i els docents és un factor determinant per l'impacte que causarà la formació.
- L'alta mobilitat del professorat i la poca estabilitat dels claustres en els centres públics dificulten notablement l'impacte de la formació. En aquest aspecte, la diferència entre els centres públics i el concertat sembla cabdal.
- Majoritàriament, sembla que els aspectes treballats pels formadors són portats a la pràctica pels centres i només en un centre (C1) sembla que algun dels aspectes treballats pel formador no ha estat integrat pels assistents.
- L'impacte sembla més gran en el canvi de la manera de fer i entendre la funció tutorial per als centres que en la seva concreció escrita, de manera que els centres tenen dificultats importants en la redacció dels documents com el PAT o el pla d'acollida.

- Finalment, l'aspecte que sembla tenir menys impacte són els coneixements i l'emmarcament legal de la tutoria, que malgrat ser treballat pels formadors, no sol ser recordat pels assistents.

9. PROPOSTES DE MILLORA DELS ASSESSORAMENTS EN ACCIÓ TUTORIAL

Les propostes de millora per al desenvolupament d'un assessorament sobre l'acció tutorial de qualitat que promogui un canvi en la comprensió i la pràctica de la tutoria en els centres, es podrien resumir en quatre aspectes importants que han estat esmentats al llarg d'aquest document i que es troben en els comentaris dels informants, que són:

- Respecte als centres susceptibles de rebre l'assessorament:
- La formulació clara sobre les necessitats que han impulsat el centre a demanar l'assessorament. La seva comprensió per part del formador, amb la possibilitat d'anar avaluant la formació a mesura que es faci l'assessorament per veure si el que es fa és el que el centre vol o necessita, i com es pot millorar a mesura que el procés es desenvolupa.
- El compromís i motivació del centre cap a un canvi per a la millora de la seva tasca tutorial. Aquest aspecte també té a veure amb la capacitat d'engrescament del mateix formador a l'hora de fer l'assessorament.
- L'estabilitat de les plantilles per garantir la implementació de la formació.
- Respecte a la modalitat i el format de l'assessorament:
- Que la formació per a l'acció tutorial es planifiqui amb un marge de temps suficient per poder donar els coneixements necessaris, a més a més d'una posada en pràctica conduïda per un assessorament continu per part de l'expert. És a dir, la proposta que fan els mateixos formadors és que la formació es faci en dues etapes: el primer any, un curs formatiu teòric i pràctic, per consolidar els coneixements base sobre l'acció tutorial; i el segon any, un assessorament per treballar els aspectes concrets de la posada en pràctica de les noves estratègies de l'acció tutorial, de manera que la formació acaba sent completa i adreçada específicament a les necessitats del centre.
- Semblaria que el temps disposat per les formacions no és suficientment llarg, ja que hi ha aspectes importants que queden fora dels assessoraments i per tant seria desitjable més temps per treballar-los.
- La redacció del PAT no es pot fer durant l'assessorament segurament a causa del poc temps existent, aspecte que podria explicar les dificultats del centre en la seva redacció. Aquest aspecte ens portaria a pensar en la necessitat de dur a terme una formació en dues parts: un primer assessorament destinat a la formació i un segon destinat a la redacció del PAT i al treball de la seva avaluació, un dels aspectes que més es troben a faltar en les formacions analitzades.
- Respecte al formadors:
- Formadors experts en el tema de l'acció tutorial i les temàtiques contigües i complementàries, coneixedors del context escolar en les seves diferents etapes educatives.

- Cal que dominin aspectes de comunicació i que disposin d'un material específic i una bibliografia acurada que puguin aportar als centres.
- Cal que facin un treball per tal d'establir un bon vincle amb els centres, ja que aquest aspecte és de gran rellevància per definir l'impacte posterior de l'assessorament.

10. BIBLIOGRAFIA I REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

AINSCOW, M.; HOPKINS, D. *Creating the conditions for school improvement*. Londres: David Fulton, 1994.

ARGUIS, R. et al. *La acción tutorial. El alumando toma la palabra*. Barcelona: Graó, 2001.

ARTÉS, J. *Cómo crear pruebas objetivas*. Epise: Barcelona, 1998.

ARVEY, R. D.; COLE, D. A. «Evaluating change due to training». A: I. L. GOLDSTEIN AND ASSOCIATES (eds.). *Training and development in organization*. San Francisco: Jossey-Bass, 1991, pàg. 89-117.

AUSTIN, G.; REYNOLDS, D. «Managing for improved school effectiveness: an international survey». A: School Organisation, 1990, núm. 10 (2-3), pàg. 167-178.

BARRON, T. «Is there an ROI in ROI?». A: Technical & Skill Training, 1997, pàg. 21-26.

BASARAB, D. J.; ROOT, D. K. *The training evaluation process*. Boston: Kluwer Academic Publishers, 1992.

BIRNBRAUER, H. «Improving evaluation forms to produce better courses design». A: Performance & Instruction, 1996, gener, pàg. 14-17.

BOLÍVAR, A. *Los centros educativos como instituciones que aprenden. Promesas y realidades*. Madrid: La Muralla, 2000.

BROAD, M. L.; NEWSTROM, J. W. *Cómo aplicar el aprendizaje al puesto de trabajo: Un modelo estratégico para garantizar un alto rendimiento de sus inversiones*. Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces, 1992.

BUCKLEY, R.; CAPLE, J. *La formación: Teoría y práctica*. Madrid: Díaz de Santos, 1991.

CABRERA, E.; TRUJILLO, D.; DE LEÓN, C.; FERRER, D.; GARCÍA, E. «Tutorías afectivas». A: Cuadernos de pedagogía, 2006, núm. 360, setembre, pàg. 36-39.

CAMPBELL, J. P. «Personnel training and development». A: Annual Review of Psychology, 1971, núm. 22, pàg. 565-602.

COMELLAS, M. J. (coord.). *Las competencias del profesorado para la acción tutorial*. Barcelona: CISSPRAXIS, 2002.

CASCIO, W. F. (1991). «Using utility analysis to assess training outcomes». A: I. L. GOLDSTEIN AND ASSOCIATES (eds.). *Training and development in organizations*. San Francisco: Jossey-Bass, 1991, pàg. 63-88.

DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA. «Normativa: Full de disposicions i actes administratius d'educació». A: Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, núm. 1104, any XXIV, juliol de 2006. (<http://www.gencat.net/educacio/depart/indnorma.htm>)

FERNÁNDEZ, P. (2000). *Experiencia de un proceso de evaluación en el BSCH. Comunicació presentada a les I Jornades Universitaries de Formació Continua*. <<http://www.forpas.us.es>>

FULLAN, M. G. «Change processes and strategies at the local level». A: *Elementary School Journal*, 1985, núm. 85 (3), pàg. 391-421.

FULLAN, M. G. *The new meaning of educational change*. Londres: Cassell, 1991.

GAINES, D.; ROBINSON, J. C. *Seguimiento de resultados operativos*. Barcelona: Epise, 1998, núm. 3.

GALLEGO, S.; RIART, J. (coord.). *La tutoría y la orientación en el siglo XXI: nuevas propuestas*. Barcelona: Octaedro, 2006.

GARAVAGLIA, P. *La transferencia de la formación: ¿Cómo consolidarla?* Epise: Barcelona, 1998.

GRAFINGER, D. *Evaluar los resultados del aprendizaje*. Barcelona: Epise, 1998, núm. 4.

HOPKINS, D. «The International School Improvement Project (ISIP) and effective schooling: towards a synthesis». A: *School Organisation*, 1990, núm. 10 (2-3), pàg. 179-194.

INSTITUTO DE FORMACIÓN Y ESTUDIOS SOCIALES. *La formación continua de los trabajadores*. Madrid: Grayda, 1994.

KIRKPATRICK, D. *Evaluación de acciones formativas: Los cuatro niveles*. Barcelona: Training Club i Epise, 1999.

LEWIS, T. «A model for thinking about the evaluation of training». A: *Performance Improvement Quarterly*, 1996, núm. 9, pàg. 13-18.

OSTROFF, C.; FORD, J. K. A: I. L. GOLDSTEIN AND ASSOCIATES (eds.). *Training and development in organizations*. San Francisco: Jossey-Bass, 1991, pàg. 25-62.

PARKER, T. C. «Evaluation: The forgotten finale of training». A: *Personnel*, 1973, novembre i desembre, pàg. 61-63.

PHILIPS, J. J.; BROAD, M. L. *Transferring Learning to the Workplace*. ASTD, 1997.

PHILLIPS, J. J. *Handbook of training evaluation and measurement methods*. Londres: Kogan Page, 1990.

PHILLIPS, J. J. «How much is the training worth?». A: *Training & Development*, 1996, abril, pàg.

20-24.

PHILLIPS, J. J. «ROI: The search for best practice». A: Training & Development, 1996, febrer, pàg. 42-47.

PINEDA, P. «Rentabilidad de la formación». I Jornadas Universitarias de Formación Continua. Sevilla, 2000.

FISHER, S. G.; RUFFINO, B. J. *Establishing the value of training*. Editorial Centro de Estudios Ramón Areces.

SCHIEIN, E. H. *Process consultation: its role in organization development*. Reading: Addison-Wesley, 1988.

SHELTON, S.; GEORGE. «Who's afraid of level 4 evaluation?». A: Training & Development, 1993, juny, pàg. 43-46.

TENA, M., et. al. *La acción tutorial. De la práctica a la teoría*. Madrid: Bruño, 1998.

TICHY, N. M. «Agents of Planned Social Change: Congruence of Values, Cognitions, and Actions». A: Administrative Science Quarterly, 1974, núm. 19.

UNESCO (1995). «Afrontar exitosamente los cambios». A: UNESCO. Las necesidades educativas especiales. Conjunto de materiales para la formación de profesores. París: UNESCO, pàg. 115-125.

VENTOSA, P. *Desde la evaluación de la formación al rendimiento de la inversión*. Barcelona: Epise, 1998.

WEXLEY, K. N. *Contributions to the practice of training*. A: I. L. GOLDSTEIN AND ASSOCIATES (eds.). *Training and development in organizations*. San Francisco: Jossey-Bass, 1991, pàg. 487-500.

ANNEXOS

ANNEX 1: INSTRUMENTS DE RECOLLIDA D'INFORMACIÓ

QÜESTIONARI PREVI PER AL CENTRE COL · LABORADOR

NOM DEL CENTRE _____

ETAPES _____

Tipus de barri i característiques de la població

Estabilitat de la plantilla

Nombre d'alumnes

Nombre de grups

Nombre de línies

Ètnies i característiques de l'alumnat

Dificultats rellevants amb l'alumnat

Característiques de les famílies (nivell socioeconòmic de les famílies, tipus d'estructura familiar, etc.)

Dificultats rellevants amb les famílies

Implicació de les famílies en el centre

Situació de l'AMPA

Serveis de suport a l'escola i freqüència d'intervenció o contacte

(trimestral, mensual, setmanal, esporàdica o pràcticament nul·la)

Servei	Freqüència	Observacions
EAP		
CRP		
CSMIJ (salut mental)		
SSAP (serveis socials municipals)		
EAIA (DGAM)		
CAP (pediatres o infermeres)		
Centres de lleure (esplais i casals)		
Universitats, grups de recerca...		
Altres:		
Altres:		
Altres:		

Dificultats rellevants amb l'entorn i institucions del barri

Recursos disponibles sobre tutoria (espais, materials, etc.)

PAUTES PER A L'ENTREVISTA ADREÇADA A L'EQUIP DIRECTIU

Els objectius són:

- a) Aconseguir l'acomodació de l'equip directiu.
- b) Saber quin impacte ha tingut l'assessorament en el funcionament global del centre.
- c) Obtenir documents institucionals.

Pautes que cal seguir:

- Cursos i/o línies del centre.
- Anàlisi de la realitat (s'ha de complementar amb el material enviat de les escoles)
 - Entorn social.
 - Tipologia de l'alumnat.
 - Nivell social i cultural de les famílies.
 - Ràtio d'alumnes.
 - Implicació del professorat.
- Canvis generats en els objectius marcats en el PEC amb referència al PAT a partir de l'assessorament.
- Ha canviat la definició del paper de tutor o les seves funcions a partir de l'assessorament?

Aspectes que cal indagar per a un possible canvi:

- Hi ha sentiment de professionalitat en els tutors?
- Tasques assignades al tutor:
 1. Seguiment del procés de l'alumnat.
 2. Entrevistes amb l'alumnat.
 3. Entrevistes amb les famílies.
 4. Responsabilitat de les dinàmiques relacionals del grup classe.
 5. Gestió documental.
 6. Coordinacions de l'equip docent i serveis externs.
 7. Altres.
- Activitats o documentació per dur a terme la tasca tutorial (dossier del PAT, pautes d'entrevista amb la família, full de seguiment, etc.)
 1. Protocols d'acollida de l'alumnat.

2. Dinàmiques de grup.
3. Educació per a la salut.
4. Protocols de mediació.
5. Protocols de les entrevistes amb les famílies.
6. Protocols per a la coordinació amb serveis externs.
7. Protocols per a l'orientació acadèmica i professional de l'alumnat.
8. Altres.

- Espais i temporalització per dur a terme la tasca tutorial (amb l'alumnat, la família, els serveis externs, les coordinacions, etc.)

1. Temps assignat als tutors per fer la seva tasca.
2. Espais assignats per a les diferents tasques tutorial.
3. Altres.

- Selecció de tutors. Criteris

→ Hi ha hagut algun canvi en el coneixement dels aspectes legals a partir de l'assessorament?

Possibles aspectes que cal indagar:

- Coneixement dels drets i deures dels tutors,
- de la normativa d'inici de curs i
- de la llei de confidencialitat de dades.
- Coneixement dels diferents serveis externs assignats al centre.

PAUTES PER ENTREVISTAR ELS ASSISTENTS

L'objectiu d'aquest qüestionari és conèixer si el material i/o la informació l'ha tret de l'assessorament, de l'escola o bé és «collita pròpia».

CONEXEMENTS I DESTRESES

Coneixements legals

1. Durant l'assessorament vas treballar aspectes legals com els drets i deures del tutor, la normativa del curs i la Llei de prevenció de dades i confidencialitat? Si és que no, en tens coneixement? D'on ve, de l'escola o teu personal?

Dinàmiques de grup

1. El teu centre disposa de pla d'acollida? Coneixes el que tu has de fer com a tutor? Com t'han fet arribar el pla? (te l'han explicat o bé l'has trobat a l'aula?). En cas que no te l'hagin explicat ni te n'hagin donat cap document, segueixes algun criteri?
2. Podries explicar alguna dinàmica d'acollida que facis servir a la classe a principi de curs o bé quan arriba algun alumne nou?
3. Durant el curs et van ensenyar alguna dinàmica d'acollida per principi de curs o per a alumnes nous que arriben durant el curs?
4. Com ho fas al principi de curs per tal de conèixer el grup d'alumnes, les seves dinàmiques, etc.?
5. L'assessorament et va donar pistes en aquest sentit?
6. Fas algun tipus de treball cooperatiu amb els teus alumnes? Dins de quina àrea ho englobes? O bé és dins la tutoria?

Seguiment i orientació acadèmica dels alumnes

1. Com treballes l'orientació amb els teus alumnes i les diverses sortides acadèmiques i formatives després de l'ESO?
2. Com treballes el pas de primària a secundària? Fas algun tipus de coordinació, presentació, etc. de l'institut als alumnes?
3. L'assessorament va representar algun canvi en la teva manera de fer aquesta orientació?
4. Durant l'assessorament et van donar eines o criteris per tal d'orientar els alumnes en la tria dels crèdits variables?

Seguiment i orientació personal dels alumnes

1. Segueixes algun model/guio/pauta d'entrevistes amb els alumnes? Qui te l'ha donat? D'on l'has tret? Com en fas el registre? És un model d'escola o personal?
2. L'assessorament et va proporcionar algun coneixement o eina específica per treballar les

entrevistes amb els alumnes? Ho has aplicat? Vau dedicar algun temps a parlar sobre aquest tema?

3. Seguiu algun programa d'educació per a la salut? Quin? Qui us el proporciona? Com en fan el seguiment? Quan temps fa que el feu?
4. Vau tractar aquest tema durant l'assessorament? En vas incorporar algun aspecte?
5. Fins a quin nivell intervens en el traspàs d'informació amb altres serveis de suport extern (salut mental, serveis socials, etc.)? Quin model de registre utilitzes?
6. Durant l'assessorament vau treballar aquest tema?

Seguiment i orientació a les famílies

1. Segueixes algun model/guio/pauta d'entrevistes amb les famílies? Qui te l'ha donat? D'on l'has tret? Com en fas el registre? És un model d'escola o personal?
2. L'assessorament et va proporcionar algun coneixement o eina específica per treballar les entrevistes amb les famílies? L'has aplicat? Vau dedicar algun temps a parlar sobre aquest tema?
3. Prepares les entrevistes abans de fer-les? Com ho fas? Quins criteris segueixes? Tens algun model per preparar-les?
4. Durant l'assessorament vau tractar aquest tema? Has introduït algun aspecte nou en les entrevistes que fas?
5. Es van treballar durant el curs aspectes i/o tècniques relacionades amb la comunicació i llenguatge no verbal? Si les utilitzes, n'ets conscient?

Resolució de conflictes

1. En el teu centre feu servir la mediació? Hi ha algun protocol per seguir? En disposesu tots els mestres?
2. Durant el curs vau treballar el tema de la mediació? Heu incorporat algunes de les propostes a la vostra pràctica docent? En noteu els resultats?
3. L'assessorament va tractar dels temes d'escolta activa, educació emocional i moral i contracte pedagògic. Heu incorporat alguna d'aquestes pràctiques arran de l'assessorament?

FORMACIÓ

Assessorament

1. Creus que l'assessorament t'ha ajudat a desenvolupar les teves competències com a orientador i assessor dels alumnes i les seves famílies? En què? Podries posar-ne algun exemple?

INSTITUCIÓ

Coordinacions

1. Com feu les coordinacions entre tutors i la resta de l'equip docent d'un curs o d'un cicle? Teniu ordre del dia? N'aixequeu acta?
2. Vau treballar aquest aspecte durant l'assessorament? Hi heu introduït canvis? Es mantenen?

En resum, què creus que t'ha aportat l'assessorament i què has aplicat a la teva pràctica diària?

PAUTES PER A L'ENTREVISTA A L'ASSESSOR

És convenient preguntar, en cas de tenir alguna resposta negativa, el motiu: si un aspecte no s'ha treballat per manca de temps, per poca motivació, etc.

CONEIXEMENTS I DESTRESES

Coneixements legals

1. Durant l'assessorament vas treballar aspectes legals com els drets i deures del tutor, la normativa de curs i la Llei de prevenció de dades i confidencialitat?

Dinàmiques de grup

1. Has treballat dinàmiques de grup destinades a l'acollida, el coneixement del grup o el treball cooperatiu?
2. T'han donat bibliografia o documentació relacionada amb aquest tema durant l'assessorament?
3. Podries explicar alguna dinàmica (d'acollida, coneixement de grup o treball cooperatiu) que hagis treballat?

Seguiment i orientació acadèmica dels alumnes

1. Com heu treballat l'orientació amb els alumnes i les diverses sortides acadèmiques i formatives després de l'ESO ? I el pas de primària a secundària?

Seguiment i orientació personal dels alumnes

1. Has proposat algun model/guio/pauta d'entrevistes dels tutors amb els alumnes?
2. L'assessorament pretenia proporcionar algun coneixement o eina específica per treballar les entrevistes amb els alumnes?
3. Has treballat durant l'assessorament el traspass d'informació amb estaments o equips externs?

Seguiment i orientació a les famílies

1. Has donat algun model/guio/pauta d'entrevistes amb les famílies?
2. L'assessorament pretenia donar algun coneixement o eina específica per treballar les entrevistes amb les famílies? Vas dedicar algun temps a parlar sobre aquest tema?
3. Es va treballar la preparació de les entrevistes i les pautes de registre? Com?
4. Es van treballar durant l'assessorament aspectes relacionats amb la comunicació i el llenguatge no verbal?

Resolució de conflictes

1. Vau treballar el tema la mediació? Hi heu incorporat noves propostes? Has proposat algun protocol per seguir?
2. L'assessorament va tractar dels temes d'escolta activa, educació emocional i moral i contracte pedagògic?

FORMACIÓ

Assessorament

1. Creus que l'assessorament ha ajudat a desenvolupar als equips docents les competències com a orientadors i assessors dels alumnes i les seves famílies? En què? Podries posar-ne algun exemple?

INSTITUCIÓ

Coordinacions

1. Com heu treballat les coordinacions entre tutors i la resta de l'equip docent d'un curs o d'un cicle?

Durant l'assessorament el claustre et va fer alguna demanda específica sobre algun aspecte en concret?

PAUTES D'OBSERVACIÓ A L'ESCOLA

- Hi ha espais específics per dur a terme les tutories amb els alumnes?
- Hi ha espais per dur a terme les entrevistes amb les famílies?
- Són espais diferents o bé és una mateixa sala per a tothom?
- Aquests espais, disposen de cartell on s'anuncii que és una tutoria?
- I un cartell on consti l'horari en què hi poden haver visites?
- Les tutories són específiques de cicle o bé hi ha una sola sala per a tota l'escola?
- Descripció de la decoració de la sala.
- Distribució del mobiliari i ordre. La sala fomenta el bon clima, o bé està tot atapeït i costa concentrar-s'hi?

PAUTES DEL GRUP DE DISCUSSIÓ

- Característiques que expliquen què és un assessorament.
- Continguts, experiències, aspectes o dinàmiques de treball que hi hauria d'haver.
- Quina diferència hi ha entre primària i secundària? Quina seria la manera més adequada a primària i a secundària en tutoria.
- Què hauria de ser?
- Negociació de continguts amb el centre.
- Objectiu final d'un assessorament en tutoria.
- Quines són les dificultats més importants que us trobeu en el centre per fer les sessions de formació de tutoria?
- Relació entre els docents assistents.
- Quines serien les condicions o quin seria el perfil de l'assessor que hauríem de formar perquè fes d'assessor?
- Com hauria de ser la metodologia que pogués propiciar un canvi en el claustre?

ANNEX 2: Codificació de centres i formadors

Nom del centre	Codi	Nom del formador	Codi
Centre 1	C-1	Formador 1	F-1
Centre 2	C-2	Formador 2	F-2
Centre 3	C-3	Formador 3	F-3
Centre 4	C-4	Formador 4	F-4
Centre 5	C-5	Formador 5	F-5

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Passeig de la Vall d'Hebron 171

Edifici de Migdia

08035 Barcelona

Tel. (93) 403 51 75

Fax (93) 403 10 16

Divisió de Ciències de l'Educació

Institut de Ciències de l'Educació

ANNEX 3: DOCUMENTS DE SEGUIMENT DE L'ASSESSOR

Document 1

ASSESSORAMENT A PROJECTES DE CENTRE INFORME D'AJUST

Títol:

Centre:

Assessor/a:

Curs:

Aquest informe d'ajust és el projecte definitiu negociat que es farà abans de l'inici de l'assessorament, conjuntament assessor/a i l'equip directiu o el claustre que ha fet la demanda. Cal assegurar que els/les participants en l'assessorament comparteixin les modificacions fetes.

Cal retornar-lo al/la tècnic/a de zona abans d'iniciar l'assessorament.

* Tema

* Responsables amb el que es renegocia el projecte

* Modificacions del projecte respecte a la demanda inicial: (només cal especificar en cas de canvis respecte al projecte inicial)

* Possibles motius dels canvis (objectius, metodologia, calendari...)

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Passeig de la Vall d'Hebron 171
Edifici de Migdia
08035 Barcelona
Tel. (93) 403 51 75
Fax (93) 403 10 16

Divisió de Ciències de l'Educació

Institut de Ciències de l'Educació

Document 2

ASSESSORAMENT A PROJECTES DE CENTRE VALORACIÓ FINAL DE L'ASSESSOR/A

Títol:

Centre:

Assessor/a:

Curs:

Cal fer un informe per tal de valorar des de la perspectiva de d'assessor/a del centre la repercussió de l'activitat realitzada (pots tenir en compte els següents punts)

- * Explicitar si s'han assolit els objectius del projecte plantejat
- * Explicar els continguts desenvolupats durant l'assessorament
- * Valoració de la metodologia emprada
- * Explicitar estratègies avaluadores durant l'assessorament
- * Valoració de la participació i la implicació del professorat en el treball realitzat i possibles canvis que l'assessorament ha pogut generar
- * Aquest assessorament ha generat altres propostes de continuïtat o d'aprofundiment
- * Respecte a la certificació es podrà certificar a més a més de les hores d'assessorament, el nombre d'hores de treball sense la presència del/de la formador/a fins a un màxim igual a les presencials

ice